

33049 Dupl.

SFÂNTA EVANGHELIE

DELA

MARCU

Din nou tâlcuita și pe scurt tâlmăcita
pe înțelesul celor mulți

DE

Preotul PANAIT BEDREAG

PAROHUL BISERICII IANCU-NOU
DIN BUCUREȘTI

BUCUREȘTI

LA ZIARULUI „UNIVERSUL” S. A.
Strada Brezoianu No. 11

1927

08043

FUNDAȚIILE CULTURALE
REGALE

*Această carte este dăruita de
MAJESTATEASA REGELE CAROL II
prin Fundațiile Culturale Regale
pentru înzestrarea bibliote-
celor publice și propășirea
culturii românești.*

SFÂNTA EVANGHELIE

DELA

MARCU

Din nou tâlcuită și pe scurt tâlmăcită
pe înțelesul celor mulți

DE

Preotul PANAIT BEDREAG

PAROHUL BISERICII IANCU-NOU
DIN BUCUREȘTI

50745

BUCUREȘTI

—
TIPOGRAFIA ZIARULUI „UNIVERSUL” S. A.

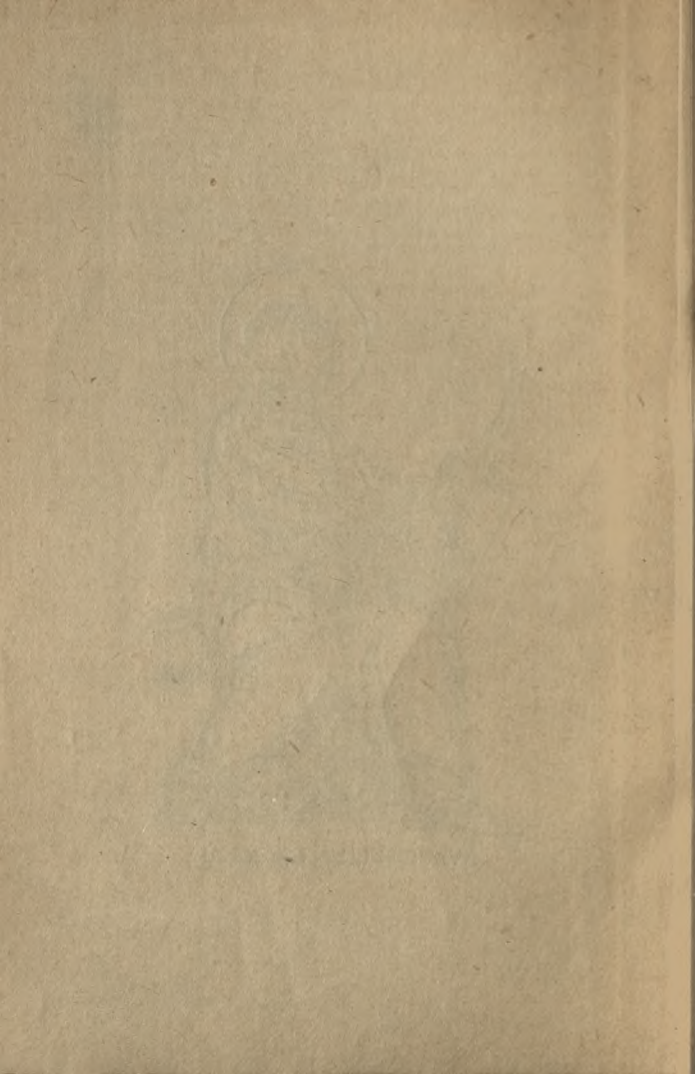
Strada Brezoianu No. 11

1927

EVANGHELISTUL MARCU

SFÂNȚA EVANGHELIE

DELA

M A R C U

SEATTLE EVENING STAR

MAY 29 1914

CUVANT INAINTE

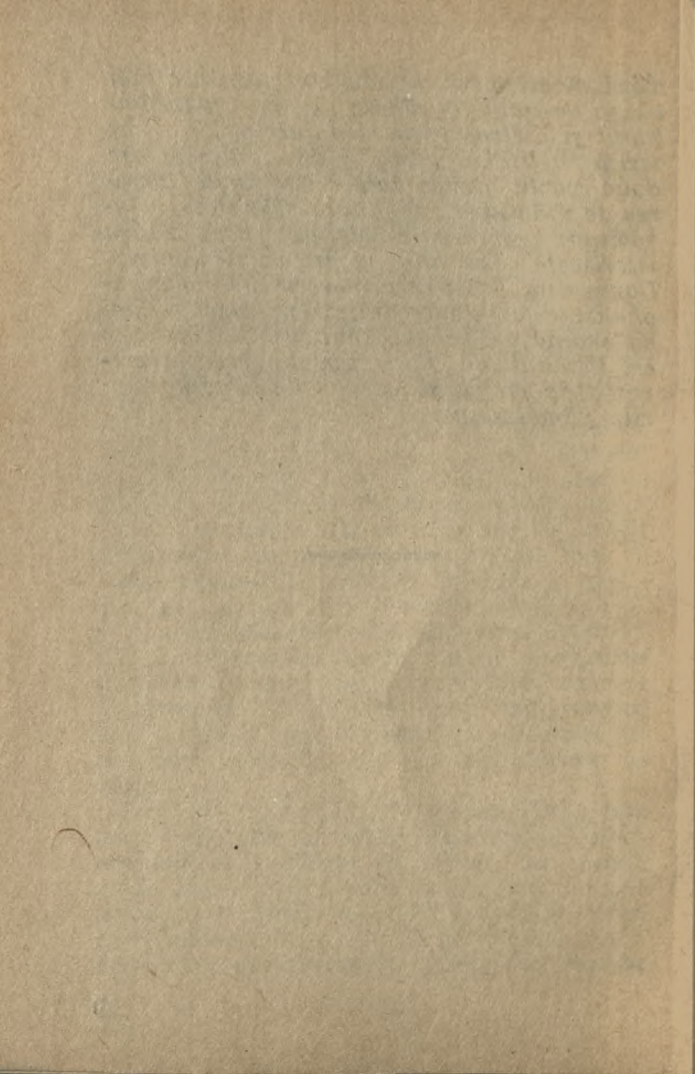
Această sfântă Evanghelie, a doua în şirul celor patru scrieri evanghelice, este scrisă de sfântul evanghelist Marcu. Acesta a fost de neam iudeu şi înainte de a se creştina se numia Ioan. După ce s'a creştinat a primit numele de Marcu, şi-l găsim amintit în cărţile sfinte când cu numele de Ioan, când Marcu, când Ioan Marcu. Mama sa, Maria după nume, locuia în Ierusalim şi a fost între cele dintâi femei ce au primit învăţătura creştină şi s'au botezat. În casa ei se adunau credincioşii din Ierusalim ca să se roage şi să asculte propoveduirea sfântilor apostoli şi tot acolo îşi găseau ei adăpost în prigonirile ce au pornit iudeii împotriva lor. Fără îndoială că aici, în casa mamei sale, a cunoscut el învăţătura creştină şi multe din cuvintele şi faptele Mântuitorului pe care mai târziu le-a rânduit în Evanghelia ce-i poartă numele.

Între anii 46—49 după Christos, sfântul Marcu însoţeşte pe sfântul apostol Pavel în călătoria sa apostolică. Ei cutreeră împreună

orașe și ținuturi ale Asiei apusene, propovăduiesc învățătura creștină și întocmesc numeroase comunități, așezăminte ale noii Legi. Aici au îndurat ei multe din partea păgânilor și chiar din partea creștinilor făcuți dintre iudei, care nu priviau cu ochi buni intrarea păgânilor în creștinism. În urmă s'a alăturat sfântului apostol Petru, căruia i-a fost vreme îndelungată tovarăș de drum și de strădanie apostolică și-i slujia și de tâlmăciu și scriitor. Zece ani mai târziu el se află din nou pe lângă sfântul Pavel care era în Roma, închis prin uneltirele vrăjmașilor credinței și mai cu samă ale iudeilor. Aici rămâne până după uciderea sfinților apostoli Petru și Pavel în marea prigoană pornită de împăratul Neron împotriva creștinătății. De aici s'a dus în orașul Alexandria din Egipt și întocmește aici o mare comunitate creștină, pe care o păstorește ca episcop. Aici și moare, după unii — de moarte mucenicească, ucis fiind împreună cu alți creștini tot în timpul prigonirii lui Neron — sau chiar mai târziu pe vremea împăratului Traian. Ori cum anul morții lui este după anul 67, când au fost uciși cei doi mari apostoli de care s'a alăturat în viață.

Din cele ce a aflat dela sfântul Petru prin graiu, din cele ce aflase dela ceilalți sfinți apostoli în copilăria sa, ajutat în această și de Duhul Sfânt, care i-a luminat mintea, a întocmit sfântul Marcu Evanghelia aceasta. Alcătuirea ei s'a făcut pe vremea închisorii celor doi apostoli în Roma, sau curând

după moartea lor. În nici un chip însă mai târziu de anul 70, când a fost pustiit Ierusalimul și distrus templul de acolo. Ea a fost scrisă în limba greacă și după cuprins are două părți: partea întâia istorisește lucrarea de mântuire a Domnului Christos, cu învățătura și minunile Sale, iar partea a doua istorisește patimile, moartea și învierea Domnului. Ținta ce urmărește sfântul evanghelist este să încredințeze pe iudei și mai cu seamă pe păgâni, că Iisus Christos este cel făgăduit de Dumnezeu din început prevestit de profeți și asteptat de toate neamurile pământului.

SFANTA EVANGHELIE DELA MARCU

1. Ioan Botezătorul în pustie. Botezul și ispășirea Mântuitorului. Iisus în Capernaum; învață și vindecă bolnavi.

¹ Inceputul Evangheliei lui Iisus Christos, fiul lui Dumnezeu. ² După cum este scris în proorocul Isaia: „Iată, trimit înaintea feții Tale solul Meu care îți va pregăti calea în-

1. — ¹ „Evanghelie“ veste bună. Cartea sfântă care cuprinde viața, învățătura și minunile Mântuitorului, cartea care poartă în lume vestea cea bună despre Iisus și mântuirea adusă de El. „Iisus“ mântuitor-eliberator, cel ce avea să elibereze p eom de sub stăpânirea păcatului și să-l împace cu Dumnezeu. „Christos“ Mesia, uns-ales, trimis uns cu ungere spirituală ca să aducă în lume învățătura cea nouă evanghelică, să rânduiască marea împărăție a bisericii creștine pe care o sfințește cu cea din urmă și cea mai sfântă dintre iertfe, jertfa sa proprie de pe cruce.

naintea Ta; ³ un glas strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, netede faceți cărările lui. ⁴ Astfel s'a arătat Ioan în pustie, unde boteza și propoveduia botezul pocăinței spre iertarea păcatelor. ⁵ Și au început să iasă la dânsul din tot ținutul Iudeii și cei din Ierusalim. Iar el îi boteza pe toți în râul Iordanului după ce își mărturisiau păcatele lor.

⁶ Ioan avea înbrăcăminte de păr de cămilă și cingătoare de curea peste mijlocul său și se hrănia cu lăcuste și cu miere sălbatecă.

². „In proorocul“ în cartea proorocului Isaia, care împreună cu proorocul Maleahit vestește de mai înainte trimiterea lui Ioan Botezătorul.

⁴. „În pustie“. Pustia Iudeei, un ținut desert, bogat în pășuni, și care se întinde în josul Iordanului și dealungul coastei apusene a Mării Moarte.

⁵. „Țara Iudeei ținutul din partea de miazăzi a Palestinei, ce se întinde între Iordan, Marea Moartă, pustia Arabiei și Marea Mediterană. „Ierusalim“ capitala Iudeei. „Iordanul“ apă sfântă, sfințită prin botezul Mântuitorului, isvorăște din muntele Liban, pogoară spre miazăzi, face în drum două lacuri mari și apoi se varsă în Marea moartă.

⁶. „Peri de cămilă“ se întrebuințează și astăzi la facerea pânzelor de cort și a hainelor aspre pentru cei lipsiți. „Acride“ un soi de lăcuste ce se găsesc prin partea locului și care se mănâncă. „Miere sălbatecă“ ori miere de albine sălbatece, ori sucul dulce a unor plante ce cresc prin partea locului. Toate acestea arată traiul aspru, înfrânat ce-l duce sf. Ioan în pustie

⁷ El prpoveđuia și zicea: „Vine dupe mine Cel ce este mai tare decât mine și căruia nu sunt vrednic să mă plec ca să-l desleg cureaua încălțămintelor lui. ⁸ Că eu v'am botezat cu apă, Acela însă vă va boteza cu Duh Sfânt”. ⁹ In zilele acelea, a venit Iisus din Nazaretul Galileii și s'a botezat de Ioan în Iordan. ¹⁰ Și în clipa când eșia din apă a văzut Ioan cerurile deschise și pe Duhul — în chip de porumb — pogorându-se peste Dânsul. ¹¹ Și din cer s'a auzit un glas care zicea: „Tu ești Fiul meu cel iubit, în care am bi-

⁷. „Mai tare“, arată puterea spirituală dumnezeiască, a Celui ce vine, a lui Iisus Christos.

⁸. Botezul lui Ioan e un botez cu apă care spală, curățește, pe din afară, dar nu mântuiește de păcat. Pe când botezul lui Iisus, botezul creștin, cu sfântul Duh, pătrunde înlăuntru, curățește deplin sufletul, îl sfintește și-l renaște spre o nouă viață.

⁹. „In zilele acelea“ un fel de vorbire întrebuițat adesea de sfântul evanghelist. „Nazaret“ mic orășel în Galileea în care Mântuitorul și-a petrecut copilăria. Așezat pe o colină stâncoasă, încunjurat de alte numeroase colini, din culmea cărora se văd în zare culmile munților de miazănoapte, iar în jos, câmpia ce se întinde până la Marea Mediterană.

¹⁰. Taina sfintei Treimi, abia întrezărită în legea veche, se arată lămurit aici: Tatăl care vorbește din ceruri, Fiul care se botează și Duhul Sfânt ce se pogoară în chip de porumb. „Am binevoit“ în care Dumnezeu a pus toată dragostea sa și prin care se va arăta lumii toată bunătatea, toată iubirea de oameni a Tatălui.

nevoit". ¹² Îndată după aceasta, mânat de Duhul, Iisus a eșit în pustie. Și a rămas în pustie patruzeci de zile, ispitit fiind de diavolul. ¹³ El sta acolo cu fiarele sălbatice, iar îngerii îi slujiau. Iar după ce Ioan a fost prins, Iisus a venit în Galileea. ¹⁴ Aici propoveduia Evanghelia împărăției lui Dumnezeu și zicea: ¹⁵ „S'a împlinit vremea și s'a apropiat împărăția lui Dumnezeu: pocăți-vă și credeți în Evanghelie". ¹⁶ Și cum trecea Iisus pe lângă marea Galileii, a văzut pe Simon și pe Andrei, fratele lui, aruncând mrejele în mare, că erau pescari, și le-a zis: ¹⁷ „Veniți după Mine și vă voi face pescuitori de oameni". ¹⁸ Iar ei, pe dată au și lăsat mrejele

¹². „In pustie“, pustia ce se întinde dincoace de Iordan, între Ierihon și Vitania, la poalele muntelui Carantaniei. După sfatul Dumnezeesc, Iisus merge în pustie ca acolo, să biruiască cu puterea sa ispita diavolului, în timp ce îngerii îl apără de primejdiile fiarelor sălbatice.

¹³. Ioan a fost prins și închis de Irod pe care-l mustra că luase de soție pe nepoata și cumnata sa, Irodiada, soția lui Filip, fratele său și fiica lui Aristobul, alte frate al lui Irod.

¹⁵. „Împărăția lui Dumnezeu“ împărăția mesianică, împărăția bisericii creștine.

¹⁶. „Marea Galileii“ sau Marea Tiberiadei sau Lacul Ghenizaret, lac format de apa Iordanului în cursul său. Încunjurat de numeroase coline și dealuri, cu numeroase orașe înfloritoare ca: „Tiberiada, Capernaum, Betsaida, Magdala, cu tot locul în jurul căruia Mântuitorul a desvoltat bună parte lucrarea sa de mântuire,

și i-au urmat. ¹⁸ Trecând de acolo puțin mai dintr'insul. ²⁷ Atunci, duhul cel necurat l-a Zevedeu și pe Ioan, fratele lui, dregându-și și ei mrejiile. ¹⁹ Iisus i-a chemat îndată și pe dânșii. ²⁰ Iar ei, au lăsat pe tatăl lor, în luntre cu lucrătorii, și s'au dus după Dânsul. ²¹ Și au venit în Capernaum. Și curând, în ziua Sâmbetei ce urma, Iisus a intrat în sinagogă și învăța poporul. ²² Și se mirau toți de învățătura lui, pentru că îi învăța ca unul ce are putere, iar nu ca cărturarii. ²³ Și era în sinagoga lor un om cuprins de duh necurat, care a strigat și a zis: ²⁴ Ce ai cu noi, Iisuse Nazarinene? Ai venit să ne pierzi? Știi cine ești: ești sfântul lui Dumnezeu.

¹⁷. „Pescuitori de oameni“. În marea întinsă a lumii Apostolii aveau să arunce mreaja cuvântului evanghelic și să prindă cu el și să aducă la creștinism, toate neamurile pământului.

¹⁹. „Iacov și Ioan“ fiii lui Zevedeu, rude apropiate ale Mântuitorului și doi din cei mai de aproape ucenici ai Săi.

²⁰. „Pe dată au și lăsat“. Când Dumnezeu ne chiamă, la lucrul său, la învățătura Sa, la orice lucru bun, să nu zăbovim. Să lăsăm totul și să urmăm chemării. O clipă de șovăire, de întârziere, poate duce la veșnicie de osândă.

²¹. „Capernaum“ orășel în apropierea Lacului Ghenizare. Destul de înfloritor pe vremea aceea, azi doar niște ruine mai amintesc de vechea cetate. „Sinagoga“ casa de adunare, de învățatură, de rugăciune. Casa unde se adunau iudeii să se roage și să asculte citirea legii.

²². „Cărturari“ oameni învățați cari citiau și explicau legea.

²⁵ Iisus însă l-a c^{er}tat și i-a zis: „Taci și eși dintr'însul“. ²⁶ Atunci duhul cel necurat l-a scuturat cu putere și scoțând un țipăt puternic, a eșit dintr'însul. ²⁷ Și toți au rămas uimiți, în cât se întrebau unul pe altul și ziceau: Ce înseamnă aceasta? Și ce-i această învățătură nouă? Căci ca un stăpân poruncește duhurilor necurate și ele ascultă de Dânsul. ²⁸ Și s'a dus îndată vestea despre El în toată laturea Galileii. ²⁹ Indată după aceasta, Iisus a eșit din sinagogă și a venit cu Iacov și cu Ioan în casa lui Simon și a lui Andrei. ³⁰ Iar soacra lui Simon zăcea prinsă de friguri, și i-au vorbit îndată de ea. ³¹ Iisus s'a apropiat de dânsa, a apucat-o de mână, a ridicat-o în sus și pe dată au lăsat-o frigurile și a slujit lor. ³² Iar seara, în asfințitul soarelui, au adus la Dânsul pe toți bolnavii și îndrăciții. ³³ Și toată cetatea se strânsese la ușa. ³⁴ El a vindecat pe mulți cari pătimiau de felurite boale și a isgonit mulți draci și nu a îngăduit dracilor să vorbiască, pentrucă ei știau că El este Christos. ³⁵ Iar a doua zi dimineata, sculându-se foarte de noapte, a eșit și s'a dus într'un loc pustiu. Acolo se ruga. ³⁶ Iar Simon și cei ce erau cu dânsul s'au dus după El. ³⁷ Și dacă L-au găsit, I-au siz: „Iată, toți te caută!“ ³⁸ Dar El le-a zis: „Să mergem în satele și în cetățile mai apropiate, ca să propoveduesc și acolo, căci pentru aceasta am venit“. ³⁹ Și a propoveduit prin sinagogile lor în toată Galileea și a isgonit dracii. ⁴⁰ Și a venit la Dânsul un lepros, care îngenuchind înaintea Lui, L-a rugat și I-a zis: De voești poți să

mă curățești. ⁴¹ Lui Iisus I s'a făcut milă de el și-a întins mâna. s'a atins de el și i-a zis : „Voesc, fii curățit“. ⁴² Și cum a zis El aceasta, s'a dus lepra de pe el și s'a curățit. ⁴³ Apoi spunându-i numai decât să plece. I-a poruncit cu tot dinadinsul ⁴⁴ și i-a zis: N'ai să spui nimănui nimic. Ci du-te și te arată preotului și du pentru curățirea ta și spre mărturie lor ceea ce a poruncit Moise. ⁴⁵ Iar el plecând — a început să povestiască și să spună tuturor ceea ce se petrecuse, încât Iisus nu mai putea să intre pe față în vreo cetate, ci sta afară, prin locuri pustii și veneau la Dânsul oameni de pretutindeni.

2. Vindecarea slăbănogului. Iisus stă la masă cu ucenicii și cu păcătoșii. Despre post. Iisus și ziua Sâmbetei

¹ După câteva zile s'a întors Iisus iarăș în Capernaum și s'a auzit că este în casă. ² Și

^{40—41}. „Lepra“ o boală grea și molipsitoare. Cei atinși de lepră erau scoși afară din oraș sau sat, ca să nu molipsiască și pe alții. Cei ce se vindecau erau obligați de legea lui Moise să meargă întâi la preoți, ca să constate vindecarea și să aducă jertfe de curățenie. Apoi li se îngăduia să se întoarcă la casa lor.

2. — ². Casele erau construite cu acoperișul neted. O scară ducea de jos, din curte, sus, pe acoperiș, și de acolo, o altă scară cobora jos, în odaia de oaspeți, numită foișor. În această odăie era Iisus, așa că cei ce purtau patul au spart acoperișul ce dădea în odaia foișor. Aici se vedea credința mare atât a celui paralizat cât și a celor ce-l purtau.

s'au adunat îndată atât de mulți încât nici pe la ușă nu mai încăpeau; iar El le grăia cuvântul lui Dumnezeu. ³ Atuncea au venit la El câțiva cari aduceau un om paralizat, purtat de patru inși. ⁴ Dar neputând să se apropie de Dânsul din pricina mulțimii, au desfăcut acoperișul casei unde era El, și făcând o spărtură, au pogorît patul pe care zăcea cel paralizat. ⁵ Iisus, văzând credința lor, a zis slăbănogului: „Fiule, ți se iartă păcatele.” ⁶ Iar câțiva cărturari, cari erau de față, cugetau în inimile lor: ⁷ Pentruce vorbește Acesta așa? El hulește. Că cine poate să ierte păcatele, decât numai singur Dumnezeu?”. ⁸ Iisus a cunoscut îndată cu duhul său, că așa cugetați voi acestea în inimizis: ⁹ „Pentruce cugetați voi acestea în inimile voastre?” ¹⁰ Ce este mai ușor? A zice slăbănogului: Ți se iartă păcatele? ori a-i zice: Scoală, ia-ți patul, și umblă? ¹¹ Ci ca să știți că Fiul omului are putere să ierte păcatele pe pământ, zice celui paralizat: ¹² „Ție-ți grăesc: scoală, ia-ți patul și du-te la casa ta.” ¹³ Și pe dată s'a ridicat slăbănogul și luându-și patul, a eșit afară.

⁵. Pricina boalei era păcatul. Acesta trebuia iertat, ca și trupul să se facă sănătos. Păcatul aduce suferințe. „Plata păcatului este moartea”.

^{7, 8}. „Hulește” pe Dumnezeu, căci se socoale pe sine Dumnezeu, care singur poate să ierte păcatele.

¹⁰. „Fiul omului” = Mesia-Christos. Fiul lui Dumnezeu.

trecând prin fața tuturor, în cât toți au rămas uimiți și proslăviau pe Dumnezeu și ziceau: „Nici odată n'am văzut asemenea lucruri“. ¹³ Iisus s'a întors iarăș la mare și a venit la Dânsul toto poporul, iar El i-a dat învățături. ¹⁴ Pe când trecea a văzut pe Levi al lui Alfeu șezând la vamă și i-a zis: Vino după Mine! Iar el s'a sculat și a mers după Dânsul. ¹⁵ Și când s'a așezat Iisus la masă, în casa lui Levi, au șezut la masă cu Dânsul și cu ucenicii Lui și mulți vameși și păcătoși, căci aveau mulți cei cari se luau după dânsul. ¹⁶ Iar cărturarii și fariseii, dacă L-au

¹³. „La mare“, adică Marea Galileii sau Tiberiadei.

¹⁴. „Levi al lui Alfeu“ numit în urmă Matei, unul din cei doisprezece apostoli și cel dintâi evanghelist. El era vameș, adică însărcinat de stăpânirea romană, ca să strănă dările de vamă și să încaseze birurile.

¹⁵. „Vino după mine“ adică să lase totul, să se alăture de El, să intre în rândul celor ce aveau să primiască și apoi să vestiască și altora învăătura Sa.

¹⁶. „Vameși“ funcționari intrați în slujba stăpânirii streine și însărcinați cu strângerea dărilor, erau socotiți ca înstrăinați de neam și foarte urâți de popor.

¹⁶. „Farisei“, o grupare politică și religioasă între iudei, c umare trecere în popor. Foarte râvnitori în păstrarea datinelor bătrânești și a rânduelilor legii, erau socotiți ca singurii apărători ai legii și neamului. Dar sub masca dragostei de lege și neam ascundeau interese mărunte și patimi mari — de aceea fariseum — fătărnice,

văzut că mănâncă cu vameși și cu păcătoși, au zis către ucenici Lui : „Cum de mănâncă și bea El cu vameșii și cu păcătoși ?” ¹⁷ Auzind acestea Iisus le-a zis : „N’au trebuință de doctor cei sănătoși, ci cei bolnavi ! Că n’am venit să chem la pocăință pe cei dreapți ci pe cei păcătoși”. ¹⁸ Ucenicii lui Ioan și fariseii postiau. Aceștia au venit și L-au întrebat : „Pentru ce ucenicii lui Ioan și ai fariseilor postesc, iar ucenicii Tăi nu postesc ?”. ¹⁹ Iisus le-a zis : Pot oare nuntașii să postiască câtă vreme este mirele cu dânșii ? Nu, cât timp mirele este cu dânșii ei nu pot să postiască. ²⁰ Dar vor veni zile când se va lua mirele dela ei. Atunci, în acele zile — și ei vor posti. ²¹ Nimeni nu pune petec de pânză nouă la haină veche ; altfel, petecul nou întinde de haina veche și ruptura mai rea se face. ²² Și nimenea nu pune vin nou în burdufuri vechi : altfel, vinul cel nou sparge burdufurile, vinul se varsă și se pierde și burdul ; ci vinul nou se

¹⁸. Ucenicii lui Ioan Botezătorul — ca și învățătorul lor — postiau mult. Fariseii posteau de două ori pe săptămână — Luni și Joi. Adesea înmulțiau zilele de post sau rânduiau și alte posturi.

¹⁹. „Fiii nunței” — nuntașii, prietenii mirelui. Nuntașii sunt Apostolii. Câtă vreme Domnul este cu dânșii, ei au zile de bucurie, de veselie nu de post, de suferință, iar după înălțarea Domnului lor, vor avea ei destule zile de post, adică de întristare, de suferință.

²². Evreii nu țineau vinul în vase de lut sau de lemn, ci în foi, în burdufuri.

toarnă în burdufuri noi. ²³ Și s'a întâmplat odată ca Iisus să treacă, într'o zi de Sâmbătă, prin semănături. Ucenicii lui au început, în cale, să rupă spice. ²⁴ Iar fariseii au zis către Dânsul: „Vezi? Pentru ce faci ei Sâmbăta ceea ce nu se cade?“ ²⁵ El însă le-a zis: „Oare n'ați citit ce a făcut David când a fost în nevoie și a flămânzit el și cei ce erau cu dânsul?“ ²⁶ Cum a intrat în casa lui Dumnezeu, pe vremea arhiereului Aviatar și a mâncat pâinile punerii înainte, pe care nu se cădea să le mănânce decât numai preoții? Și cum a dat și celor ce erau cu dânsul?“ ²⁷ Apoi le-a zis lor încă: „Sâmbăta este făcută pentru om iar nu omul pentru Sâmbătă! Așa dar, Fiul omului, este Domn și al Sâmbetei!

²². „Sâmbăta“ ziua de odihnă a iudeilor, hotărâtă de Moise în amintirea eliberării din robia egipteană. În ziua aceasta nu lucrau, nu călătoriau...

²⁵. „David“, profet și rege al evreilor, fiind urmărit de regele Saul care voia să-l omoare, s'a refugiat la cortul sfânt, unde numai preoții aveau voie să intre și cum era flămând a mâncat din pâinele sfințite, ce nu era îngăduit decât tpreoților să le mănânce. „Aviatar“ fiul arhiereului Avimelech și prietenul regelui David.

²⁶. Sâmbăta era zi de ohină, de rugăciune, zi închinată lui Dumnezeu ;dar Fiul omului, El însuș Dumnezeu este și Domn al Sâmbetei.

B. Iisus vindecă bolnăvi în zi de Sâmbătă. Alegerea celor doisprezece Apostoli. Iisus respinge defăimările fariseilor și nu recunoaște ca ai Săi decât pe cei ce fac voia lui Dumnezeu.

¹ Iisus a intrat iarăși în sinagogă. Acolo era un om care avea o mână uscată. ² Unii, pândeau să vadă dacă-l va vindeca Sâmbăta, ca să-L învinuiască. ³ Atunci El a zis omului care avea mâna uscată: „Scoală-te și vino la mijloc”. ⁴ Iar către dânșii a zis: „Ce se cuvine a face Sâmbăta? Bine sau rău? A mântui un suflet sau a-l lăsa să piară?” Ei însă tăceau. ⁵ Și căutând la dânșii cu mânie, mâhnit fiind pentru împetrirea inimii lor, a zis omului: „Întinde mâna!” Și a întins-o; și s’a făcut mâna lui sănătoasă ca și cealaltă. ⁶ Atunci fariseii au eșit afară și au făcut îndată sfat cu irodianii, ca să-L piarză. ⁷ Iisus s’a dus cu ucenicii Săi spre mare și a urmat după Dânsul mulțime mul-

3. ². „Să-l învinuiască”. Fariseii ar fi vrut să-L omoare pe Mântuitorul, dar nu aveau pricină după lege, de aceea pândiau să-I găsiască vre-o vină.

³. „Vino la mijloc” adică în mijlocul adunării, ca să fie văzut de toți.

⁶. „Irodianii” grupare politică alcătuită din prietenii lui Irod și cei ce-i sprijiniau stăpânirea lui, grupare socotită ca întreținută de partidă naționalistă a fariseilor. Impotriva lui Iisus se strâng cele două grupări protivnice — ca să-L piardă.

tă din Galileea și din Iudeea, ⁸ din Ierusalim și din Idumeea și de peste Iordan. Și mulți chiar din cei depe lângă Tir și Sidon, auzind câte făcea El, au venit la Dânsul. ⁹ Și a zis ucenicilor Săi să-i pregătiască o luntre ca să nu-L îmbulziască mulțimea, ¹⁰ căci vindecase pe mulți, și toți câți aveau boli năvăliau la El ca să se atingă de Dânsul. ¹¹ Dururile necurate, cum Il vedeau, cădeau înaintea Lui și strigau: „Tu ești Fiul lui Dumnezeu.” ¹² El însă le porunceă cu asprime să nu-L facă cunoscut. ¹³ Apoi S'a suit în munte și a chemat la El pe cine a voit și ei au venit la Dânsul. ¹⁴ Din ei a rânduit doisprezece cari să fie cu Dânsul, și pe cari să-i trimită să propoveduiască. ¹⁵ Acestora le-a dat putere să vindece boalele și să isgoniască dracii. ¹⁶ Aceștia sunt: Simon, căruia i-a

⁷ ⁸ „Din toate ținuturile”: Galileea, ținutul de miază noapte al Palestinei, Iudeea și Idumeea, ținutul de miază bi. Perea, dincolo de Iordan, Tir și Sidon, cetăți mari în Fenicia, spre miază noapte, dincolo de munții Liban și Antiliban.

¹³ Pe cine a voit. Din mulțimea celor ce-L ascultau Mântuitorul alege doisprezece Apostoli, ce trebuiau să răspândiască în lume învățătura evanghelică.

¹⁶ Simon Petru, așezat întâi între Apostoli, ca cel mai în vârstă, Iacov, numit cel Mare, ucis de către Irod Agripa. Fiii tunetului, numiți așa pentru firea lor aprigă. Vartolomeu, numit înainte Natanail. Matei, numit întâi Levi, vameș în Capernaum. Iacov cel mic și Iuda, frații Domnului, rude apropiate, probabil veri

pus numele Petru; ¹⁷ Iacov al lui Zevedeu și Ioan, fratele lui, cărora le-a pus numele Voanergheș adică fiii tunetului; ¹⁸ Andrei, Filip, Vartelomei, Matei, Toma, Iacov al lui Alfeu, Tadeu, Simon Canaanitul și ¹⁹ Iuda Iscarioteanul, care L-a și vândut pe Iisus. ²⁰ Apoi a venit într-o casă. Și iar s'a adunat mulțime de oameni, încât nu li era cu putință nici să mănânce. ²¹ Auzind rudele lui au venit să-L iee căci ziceau: Și-a eșit din minți. ²² Iar cărturarii cari veniseră din Ierusalim, ziceau că are pe Belzebut și că scoate dracii cu puterea domnului dracilor. ²³ Iisus însă i-a chemat la Sine, le-a grăit în pilde și le-a zis: „Cum poate Satan să scoată afară pe Satan? ²⁴ Dacă o împărăție se desbină în sine, împărăția aceea nu mai poate dăinui. ²⁵ Și dacă o casă se desbină în sine, casa aceea nu mai poate dăinui. ²⁶ Și dacă Satan s'a ridicat împotriva sa însuș s'a desbinat; el nu poate să mai dăinuiască, ci i-a venit sfârșitul. ²⁷ Nimeni nu poate să intre în casa unui om tare, să-i răpiască avutul lui până ce nu leagă întâi pe omul acela puternic: numai atunci îi va jefui casa. ²⁸ Adevăr zic vouă: „Toate păcatele și toate hulele ce vor rosti fiii oamenilor, li se vor erta. ²⁹ Dar cel ce va huli împotriva Duhului

ai Mântuitorului. Simon anaanitul din Cana, orașul în Galileea, Iuda iscarioteanul din Cheriot, oraș în ținutul Iudee i.

²². „Bebzebut“. satan, domnul, căpetenia dracilor.

Sfânt nu va avea iertare în veac, ci va fi supus la munca veșnică. Iisus vorbea așa, pentru că ei ziceau : „are duh necurat”.³¹ Atunci au sosit muma Lui și frații Lui, și stând afară, au trimis să-l cheme.³² Și cum în jurul Său stătea mulțimea, I. s'a spus: Iată mama ta și frații tăi sunt afară: Te caută.³³ El însă a răspuns și a zis: „Mama mea? și frații mei”?³⁴ Și aruncându-și privirea peste toți cei ce ședeau în jurul Său, a zis: „Iată mama mea și frații mei!”³⁵ Căci tot cel ce face voia lui Dumnezeu, acela-Mi este și frate și soră și mamă.

4. Pilda semănătorului, a semințelor, a seminței de muștar. Iisus potolește furtuna pe mare

¹ Iisus a început din nou să propoveduiască lângă mare. Și s'a adunat la El atât de mult popor încât a trebuit să se sue și să

²⁹. „Hulă” blasfemie, păcătuire împotriva Duhului Sfânt, păcat ce aduce osânda vecinică și nu se iartă niciodată. Se socot ca păcate împotriva Duhului Sfânt: Tăgăduirea lui Dumnezeu, desnădejdea ce duce la sinucidere, lepădarea legii și nesocotita încredere în bunătatea lui Dumnezeu care îndeamnă pe om să păcătuiască fără grijă de pedeapsa lui Dumnezeu.

³¹. „Frații lui” verii, rudele apropiate. La iudei rudele apropiate se numesc frați.

³⁵. Toți cei ce cred și mărturisesc în viața lor pe Mântuitorul, alcătuiesc marea familie creștină, în care El este și Domn, și frate și prieten.

șadă într'o luntre, pe mare, iar norodul tot a rămas pe țărm, lângă mare. ² Și i-a învățat pe ei multe, în pilde; și în învățătura Sa le zicea: ³ „Ascultați! Eșit-a semănătorul să samene. ⁴ Și a fost când sămăna, că parte din semințe a căzut lângă cale și pasările cerului au venit și au mâncat-o. ⁵ Altă parte a căzut în loc pietros, unde nu era pământ mult. Și a răsărit curând, pentru că nu era pământul adânc; ⁶ dar când a răsărit soarele s'a veștejit, și fiindcă nu avea rădăcini, s'a uscat. ⁷ Și alta a căzut în spini și au crescut spinii, au înăbușit-o, și n'a dat roadă. ⁸ Alta a căzut în pământ bun, a răsărit, a crescut și a dat rod: una treizeci, alta șaizeci și alta o sută. ⁹ Apo le-a zis: cine are urechi de auzit să auză”. ¹⁰ Iar când a rămas singur, împreună cu cei doisprezece, L-au întrebat de înțelesul pildei. ¹¹ El le-a răspuns: Vouă vă este

4. ⁷. „Pilde“ sau parabole ori asemănări, exemple luate din viața oamenilor sau din firea înconjurătoare, adesea niște istorioare născocite pentru a face învățătura mai înțeleasă și mai lesne de ținut minte.

⁵⁻⁹. Pilda aceasta ne arată cum se desfășoară în lume lucrarea de învățătura evanghelică. Ea se dă tuturor: mulți o ascultă, mulți o primesc, puțini o țin până în sfârșit — și mai puțini sunt cei ce se silesc să o împliniască în viața lor.

¹¹. Omul nu poate cunoaște pe Dumnezeu și înțelege învățătura Sa decât în măsura în care singur Dumnezeu se face cunoscut. Ori credința nu-i decât lumina sufletească pe care Dumnezeu o aprinde în sufletul omului ca să-L poa-

dat a cunoaște tainele împărăției lui Dumnezeu, iar celor ce nu-s între voi, toate li se spun în pilde numai, ¹² ca ei de privit să priviască, dar să nu vadă și de auzit de auzit, dar să nu înțeleagă, ca nu cumva să se întoarcă la Dumnezeu și să li se ierte păcatele. ¹³ Apoi le-a zis: Nu înțelegeți pilda aceasta? Cum veți pricepe atunci pe toate celălalte pilde? ¹⁴ Semănătorul este cel ce sămăneă cuvântul. ¹⁵ Cele căzute lângă drum închipuesc pe acei cărora li se sămăneă cuvântul, dar nu aud, vine îndată diavolul și răpește cuvântul sămănat în inima lor. ¹⁶ Tot așa și cele sămănite în loc pietros închipuesc pe acei cari, când aud cuvântul, îl primesc îndată cu bucurie; ¹⁷ dar nu au înrânșii rădăcină, și-l țin până la o vreme, iar când vine necaz sau prigonire pentru cuvânt, se leapădă de el. ¹⁸ Cele sămănite în spini închipuesc pe acei ce aud cuvântul, ¹⁹ dar grijele lumii aceștia, ademenirile bogăției și atâtea alte pofte îi năvălesc și acestea înăbușă cuvântul și-l fac să rămână neroditor. ²⁰ Iar cele sămănite pe pământ bun închipuesc pe acei ce aud cuvântul, îl primesc și aduc rod: unul treizeci, altul șazeci iar altul o sută. De are cineva urechi de auzit, să auză". ²¹ Și iarăș le-a zis: „Au doară făclia

tă cunoaște pe El, învățătura Sa, planurile Sale. Oamenii lipsiți de lumina credinței văd, ascultă, dar nu cunosc, nu înțeleg...

²¹ Fiecare om trebuie să fie o făclie luminoasă pentru alții: slujitorii bisericii pentru credincioșii lor, părinții pentru copii lor, bătrânii

se aduce ca să se pună sub obroc, sau sub pat și ca să nu se pună în sfeșnic? ²² Că nu este nimic ascuns care să nu se vădiască și nimic tănuit care să nu iasă la ivială. ²³ De are cineva urechi de auzit, să audă!“ ²⁴ El le-a mai zis: „Luați aminte la cele ce auziți: cu ce măsură măsurați, cu aceea vi se va măsura; ba încă se va adăoga vouă celor ce auziți!“ ²⁵ Căci celui ce are i se va da, iar celui ce n'are și ceea ce are i se va lua.“ ²⁶ Apoi le-a zis: „Cu împărăția lui Dumnezeu se petrece ce se petrece și cu sămânța ce o aruncă omul în pământ: ²⁷ fie că omul doarme sau stă treaz, ziua și noaptea, sămânța răsare și crește; dar el nu știe cum, ²⁸ căci pământul singur de sine rodește: mai întâi un fir de iarbă, apoi spic, apoi în spic grăunțe pline; ²⁹ Iar dacă se coace rodul, se pune îndată secera în el, că a sosit secerătorul. ³⁰ Și iarăși le-a zis: Cu ce vom asemăna împărăția lui Dumnezeu? Sau prin ce

pentru cei mai tineri, cei învățați pentru cei neînvățați. „Obroc“ măsură, vas de măsurătoare, baniță.

²⁴. Cui i se dă mai mult: cinste, vrednicie, pricepere, avuție, mai mult i se va cere, la vremea judecății decât celor ce li s'a dat mai puțin.

³⁰⁻³¹ „...Impărăția lui Dumnezeu“ împărăția creștină, biserica. Sămânța de muștar e cea mai mică dintre semințe. În pilda aceasta se arată creșterea viitoare a bisericii creștine care începe cu 12 Apostoli, apoi cu 70 de ucenici, cu 500, cu 500, iar azi numără peste 400 de milioane de credincioși.

pildă o vom înfățișa ? ³¹ Ea este ca grăunțele de muștar, care, când se samănă în pământ, este mai mic decât toate semințele de pe pământ. ³² iar după ce s'a sămănat crește și se face mai mare decât buruienile, și face ramuri mari încât la umbra lui se pot adăposti pasările cerului. ³³ Și în multe pilde de acestea le-a grăit lor cuvântul, pe cât puteau ei să înțeleagă; ³⁴ iar fără pildă nu le grăia nimic. Dar când era singur cu ucenicii le lămuria toate. ³⁵ În aceeași zi, după ce s'a făcut seară, le-a zis: „Să trecem de ceea parte“. ³⁶ Și după ce au dat drumul poporului să plece. ³⁷ ucenicii au luat pe Iisus, cu dânșii, cu luntrea, în care era, și erau încă alte luntre împreună cu El. ³⁸ Și s'a stârnit furtună mare și valurile intrau în luntre, încât aceasta mai se umpluse de apă. ³⁹ Iar el dormia pe un căpătâi, la cârmă. Ucenicii L-au deșteptat și I-au zis: „Învățătorule, nu-ți pasă, că o să pierim“? ⁴⁰ El s'a sculat, a certat vânturile, iar mării I-a zis: „Taci ! liniștește-te!“ Vântul a stat și s'a fă-

³⁴. Numai în ziua aceea n'a vorbit poporul decât în pilde. Altădată le-a vorbit și pe față direct.

³⁸. „Căpătâi“ pernă, bancă, pat, la cârma bărcii pe care sedeau sau dormiau vâslășii. În viață putem avea pe Mântuitorul la cârma vieții, dacă Il avem pe El și învățătura Sa, drept călăuză, putem fi fără grijă : sub sprijinul și ocrotirea Sa vom birui toate.

cuț liniște mare. ⁴⁰ Apoi a zis lor: „Ce sunteți așa fricoși? Și cum de nu aveți credință?” ⁴¹ Și i-a cuprins frică mare și ziceau unii către alții: „Cine este acesta, că și vântul și marea îl ascultă?”

5. *Vindecarea unui îndrăcit. Invierea ficei lui Iair.*

¹ Și au trecut la celalt țărm al mării, în ținutul gadarenilor. ² Și cum a eșit El din luntre l'a întâmpinat un om care era cuprins de duh necurat și care ieșise din niște morminte. ³ Acesta își avea locuința prin morminte și nimeni nu putea să-l țină nici chiar legat în lanțuri. ⁴ Că de multe ori fusese pus cu picioarele în obezi și legat cu lanțuri, dar rupsesese lanțurile, sfărâmasese și obezile și nimeni nu putea să-l domolească. ⁵ Și pururea, ziua și noaptea, striga și se lovia de pietre, prin munți și prin morminte. ⁶ Dacă L-a văzut pe Iisus de departe, a alergat înaintea Lui, s'a aruncat la pământ ⁷ și

5. ¹. „Țara gadarenilor” ținutul ce se întinde spre răsărit și miazăzi de lacul Ghenisaret, numit așa după orașul mai însemnat Gadara. Se mai numea și ținutul gherghesnilor. Bună parte din locuitorii ținutului erau păstori și se ocupau și cu creșterea porcilor.

³. „Morminte” erau peșteri naturale, adesea săpate de oameni în stâncile munților calcaroși ce străbat ținutul. În ele se adăpostiau păstorii — păzitorii turmelor. Se numiau morminte, pentru că iudeii bogați își săpau în piatră, în stâncă mormintele lor.

a strigat cu glas mare: „Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, Celui prea Înalt? Te jur, pe Dumnezeu, să nu mă chinuești“. ⁹ Căci Iisus îi zisese: „Duh necurat, ești din omul acesta!“ Și l-a întrebat: „Cum îți este numele?“ Iar el a răspuns: „Legheon îmi e numele, pentru că suntem mulți“. ¹⁰ Și L-au rugat mult, să nu-i goniască afară din țara aceea. ¹¹ Era acolo, lângă munte, o turmă mare de porci, cari pășteau. ¹² Deci L-au rugat pe El dracii și l-au zis: „Trimite-ne la porci, să intrăm în ei!“ ¹³ Iisus le-a îngăduit numai decât. Și duhurile cele necurate, eșind din om, au intrat în porci; și turma, care era ca de două mii de porci, s'a pornit de pe mal în mare și s'a înecat. ¹⁴ Iar păzitorii porcilor au fugit și au spus în cetate și în satele din apropiere. ¹⁵ Au eșit atunci oamenii să vadă ce s'a întâmplat. Ei au venit la Iisus, și când au văzut pe cel ce fusese îndrăcit, în care fusese legheonul, șezând îmbrăcat și întreg la minte, s'au spăimântat. ¹⁶ Iar cei ce văzuseră le-au povestit tot ce se petrecuse cu cel îndrăcit, și cu porcii. ¹⁷ Atunci gadarenii au rugat pe Iisus să iasă din hotarele lor. ¹⁸ Și când s'a suit El în luntre, s'a rugat cel ce fusese îndrăcit să-l lase să meargă cu El. ¹⁹ Iisus nu i-a îngăduit ci i-a spus: „Du-te

⁹. „Legheon“ cuvânt latin ce înseamnă legiune, o formație ostășească la romani ce număra 6000 de ostași. „Legeon“ mulțime mare.

¹⁹. Iisus oprește pe alți îndrăciți să vorbiască de El. Pe acesta nu-l oprește, căci trăind în alt ținut, departe de Iudeea, nu avea grijă de turburarea ce s'ar fi făcut în numele Lui.

la casa ta, la ai tăi, și le spune tot ce ți-a făcut ție Domnul și cum și-a făcut milă cu tine. ²⁰ El s'a dus și a început să povestiască prin Decapole tot ce-i făcuse Iisus și toți se minunau. ²¹ Și după ce a trecut Iisus iarăș de cealaltă parte, s'a adunat la Dânsul popor mult iar El stătea lângă mare. ²² Și iată, a venit unul din mai marii sinagogii, numit Iair, și cum L-a văzut, a căzut la picioarele Lui ²³ și L-a rugat mult, zicând: „Fiica mea trage să moară! Vino și-ți pune mâna pe ea, ca să se facă sănătoasă și să trăiască!“ ²⁴ Iisus a plecat împreună cu dânsul și după El venia popor mult și-L îmbulzia. ²⁵ Atunci o femeie care pătimia de doisprezece ani de scurgere de sânge, și ²⁶ care căutându-se cu mulți doctori multe îndurase, și cheltuisese tot ce avusese și nimic nu folosisese, ba încă ajunsese într'o stare mai rea; ²⁷ auzind de Iisus, s'a apropiat, prin mulțime de El și s'a atins, pe la spate, de hainele Lui. ²⁸ Căci își zicea ea: „Numai de haina Lui de mă voi atinge, mă voi vindeca“. ²⁹ Pe dată i-a și secat izvorul sângelui și a simțit în trupul ei că s'a vindecat de boală. ³⁰ Dar Iisus, simțind numai decât puterea ce eșise dintrânsul, S'a întors către popor și a zis: „Cine s'a atins de mine“? ³¹ Ucenicii Lui I-au zis:

²⁰. „Decapole“ ținutul celor zece orașe, ținutul spre răsărit de Iordan și Marea Galileei.

²⁸. Credința femeii era atât de mare că socotea că Iisus o poate vindeca chiar numai dacă se va atinge de poala hainelor Lui.

„Vezi că mulțimea Te îmbulizește, și Tu zici: cine s'a atins de mine“ ? ³² El însă căuta împrejur ca să vadă pe ceea ce făcuse aceasta. ³³ Iar femeea, știind ce se petrece cu dânsa, a venit cu frică și tremurând a căzut înaintea Lui și I-a spus tot adevărul. ³⁴ Iisus i-a zis: „Fică, credința ta te-a mântuit! Mergi în pace și fii vindecată de boala ta. ³⁵ Pe când grăia El acestea, au venit de la mai marele sinagogii și i-au zis: „Fica ta a murit; ce mai superi pe Învățătorul?“ ³⁶ Iisus însă, a auzit cuvintele acestea și a zis către mai marele sinagogii: „Să n'ai nici o teamă, crede numai“ ! ³⁷ Și n'a lăsat pe nimeni să meargă cu Dânsul decât numai pe Petru, pe Iacov și pe Ioan, fratele lui Iacov. ³⁸ Ajungând la casa mai marelui sinagogii, a găsit acolo turburare mare, oameni cari plângeau și se tânguiau cu glas mare. ³⁹ Intrând le-a zis: „Ce-i turburarea aceasta? și pentru ce plângeți? Copila n'a murit, ci doarme!“ ⁴⁰ Iar ei, își râdeau de Dânsul. ⁴¹ Iisus însă dând pe toți afară, a luat cu sine pe tatăl copilei, pe mama ei și pe cei ce-i luase cu Dânsul și a intrat unde zăcea copila. ⁴² Apoi luând-o pe ea de mână i-a zis: „Talita cum“

³⁹. „N'a murit ci doarme“. Fata era cu adevărat moartă. Dar pentru Mântuitorul, stăpân al vieții și al morții, moartea nu-i decât un somn din care poate trezi oricând. Și pentru noi creștinii moartea nu este vecinicie, ci un somn mai lung din care ne vom trezi odată la coasul dreptății, pentru a începe o viață vecinică, de fericire sau de chinuri, după faptele săvârșite în viața de aci.

ceea ce se tâlcuește: „Fetițo, ție-ți zic, scoală-te!“ Pe dată fetița s'a sculat și a început să umble, că era ca de doisprezece ani. Toți au rămas încremenți de spaimă. ⁴² Iisus le-a poruncit cu totdinadinsul, să nu știe nimeni de aceasta. Apoi a zis să-i dea fetei să mă-nânce.

6. Iisus în Nazaret. Trimiterea apostolilor la predică. Înmulțirea pânilor. Umblarea pe mare. Felurite vindecări.

¹ Plecând de acolo, Iisus a venit în patria sa. Împreună cu El au venit și ucenicii Săi? ² Iar dacă a sosit ziua Sâmbetii, a început El să învețe în sinagogă. Mulți, când îl auziau, se mirau și ziceau: De unde are el aceasta? Și ce înțelepciune I s'a dat? Și cum de se fac prin mânilor Lui astfel de minuni? ³ Nu-i acesta teslarul, feciorul Mariei, și fratele lui Iacov, și al lui Iosie și al lui Iuda și al lui Simon? Iar surorile Lui, nu sunt ele oare aici la noi? Și se lepădau de El. Iisus le-a zis: „Nicăiri nu este mai nesocotit proorocul decât doar că și-a pus mânilor pe câțiva bol-
⁴ Și n'a putut să facă acolo nici o minune decât doar că și-a pus mânilor pe câțiva bol-

6. ¹. „Patria sa“ în Nazaret, orașul în care petrecuse copilăria și unde încă trăia mama și rudele sale.

³. „Teslarul“ adică fiul teslarului Iosif, logodnicul Sfintei Fecioare. Poate că în copilărie învățase meșteșugul lui Iosif care îngrijise de El.

50745
navi și i-a vindecat. ⁶ Și se mira de necredința lor, și umbla prin satele din împrejurimi și învăța poporul. ⁷ Atunci a chemat pe cei doisprezece și a început să-i trimeată, doi câte doi, și le-a dat putere asupra duhurilor necurate. ⁸ El le-a poruncit să nu ia nimic pe cale, nici traistă, nici pâine, nici bani la brâu. ⁹ Ci doar toiagul în mână și sandale în picioare, și să nu aibă două haine. ¹⁰ Și le zicea: „De veți intra undeva în vreo casă, rămâneți în ea până când veți pleca de acolo. ¹¹ Iar dacă se vor găsi oameni cari să nu vă primiască și nici să vă asculte, eșiți de acolo și scuturați, în văzul lor și ca mărturie împotriva lor, praful de sub picioarele voastre. Căci adevărul grăesc vouă: Mai bine va fi de Sodoma și de Gomora în ziua judecății, decât de cetatea a-

⁶. „N'a putut“ adică n'a voit să facă minuni. Cei ce nesocotiau pe Iisus, nu credeau în El, nu meritau să vadă semne minunate.

¹¹. Iisus cere de la cei ce intră în slujba Sa de votament nelimitat: râvnă, cutezanță, osteneala neprecupețită sau țarmurită de interese curat pământești. Cel ce se hotărăște a intra în oastea luptătoare a lui Christos trebuie să se lepede de tot ce-l poate ține legat de pământ, lăsând în grija Domnului împlinirea celor de lipsă vieții. Nu se poate înțelege apostolat fără trudă și jertfă. „Sodoma și Gomora“ vechi cetăți așezate pe locul unde e acum Marea Moartă, distruse cu foc și pucioasă de Dumnezeu pentru răutatea oamenilor din ele.

ceea. ¹² Iar ei eșind, propedea la oameni să se pocăiască ¹³ și isgoneau draci mulți și pe mulți bolnavi îi ungeau cu untdelemn și-i vindecau. ¹⁴ Regele Irod a auzit de Iisus, căci numele lui se făcuse vestit și a zis că Ioan Botezătorul s'a sculat din morți și de aceea se fac minuni prin El. ¹⁵ Alții ziceau că este Ilie, iar alții ziceau că este un prooroc sau ca unul din prooroci. ¹⁶ Dar Irod auzind acestea, zicea: Acesta-i Ioan căruia îi-am tăiat capul: el s'a sculat din morți. ¹⁷ Căci Irod trimisese să-l prindă pe Ioan și-l închisese în temniță, din pricina Irodiadei, femeea lui Filip, fratele său, pe care

¹³. Untdelemnul se întrebuința mult ca medicament la iudei, ca și la toate popoarele răsăritene.

¹⁴. „Irod regele“ e vorba de Irod Antipa, teharul, stăpânitorul Galileii, sau cam un sfert din țara ce o stăpânise Irod cel Mare, tatăl său. Frații săi Filip, Arhelau, Aristobul luaseră celelalte trei părți din moștenirea tatălui lor.

¹⁵. „Ilie“ profet ce a trăit și profetit în regatul lui Istraël pe vremea regelui Ahab și a reginei Isabela. Iudeii înțelegând greșit proorocirea des-al Domnului, credeau că însuș Ilie va mai veni al Domnului, credeau că însăși Ilie va mai veni odată înaintea lui Mesia, ca să-i învețe și să le vestiască sosirea Lui.

¹⁷. Irod luase ca soție pe Irodiada, nepoata și cumnata sa. Ea era fica lui Aristobul, fratele lui Irod și soția lui Filip, alt frate al lui Irod. Acesta alungase pe soția sa după lege și trăia, în adulter și incest cu cumnata și nepoata sa.

o luase Irod de soție. ¹⁸ Căci Ioan zicea lui Irod: „Nu se cade să ai de soție pe femeea fratelui tău. ¹⁹ Irodiada îl ura și voia să-l omoare, dar nu putea, ²⁰ căci Irod se temea de Ioan, știindu-l om drept și sfânt, îl prețuia și multe făcea după povața lui și-l asculta cu plăcere. ²¹ A venit însă o zi potrivită când Irod, de ziua nașterii sale a făcut ospăț sfetnicilor săi, căpeteniilor oastei și mai marilor Galileii. ²² Fata Irodiadei a intrat la ospăț și a jucat și a plăcut lui Irod și celor ce ospătau cu el, încât a zis Irod fetei: „Cere-mi ce voești și eu îți voi da. ²³ Și s'a jurat ei zicând: „Orice vei cere dela mine îți voi da, chiar și jumătate din regatul meu“. ²⁴ Ea s'a dus la mama sa și i-a zis: „Ce să cer“? Ea i-a zis: „Capul lui Ioan Botezătorul“. ²⁵ S'a întors fata cu grabă la rege și a cerut: „Vreau să-mi dai acum, pe taler, capul lui Ioan Botezătorul“. ²⁶ Și mult s'a întristat regele; dar pentru jurământul ce făcuse, și pentru cei ce ospătau cu el — n'a vrut să nesocotiască cererea. ²⁸ și a trimis îndată unul din ostașii de pază cu porunca să-i aducă capul lui Ioan. ²⁵ Ostașul s'a dus, a tăiat capul lui Ioan în temniță, l-a adus

²² „Fata Irodiadei“. Salomoea, născută din căsătoria ei cu Irod Filip, măritată și ea cu unchiul său Filip tetrarhul: Temnița care era Ioan închis este fortăreața Machaerus, la hotarul de mizăzi al Pereii. Irod a dat masa oaspeților săi nu în palatul său din Tiberiada, ci în această fortăreață sau poate în palatul regesc din Zivia.

pe un taler și l-a dat fetei, iar fata l-a dat mamei sale. ²⁹ Iar ucenii lui, aflând de acesta, au venit de au luat trupul lui și l-au pus în mormânt. ³⁰ Deci s'au adunat apostolii lui Iisus și l-au spus lui tot ce au făcut și au învățat. ³¹ El le-a zis: „Veniți numai voi singuri, într'un loc mai ferit și vă odihniți puțin“. Căci cei ce veniau și se duceau, erau așa de mulți că nu aveau nici timp să mănânce. ³² Și suindu-se într'o luntre s'au dus numai ei singuri într'un loc mai depărtat. ³³ Dar mulțimea i-a văzut plecând și mulți i-au cunoscut și au alergat pe jos, de prin toate cetățile și au ajuns înaintea lor la locul acela și iar s'au strâns în jurul Lui. ³⁴ Și coborând Iisus din luntre, a văzut mulțime mare de popor și I s'a făcut milă de ei, că erau ca oile care nu au păstor și a început să-i învețe iarăș multe. ³⁵ Și cum ziua era pe sfârșite, au venit ucenicii lui la El și l-au zis: „Iată, este târziu și locul pustiu: ³⁶ spune-le să plece, să meargă prin târgurile și satele din împrejurimi să-și cumpere pâine, că n'au ce să mănânce“. ³⁷ El le-a răspuns: Dați-le voi să mănânce“. Iar ei au zis: „Să mergem oare să cumpărăm pâine de două sute de dinari și să le

²⁹ „In loc pustiu“ în ținutul desert al Betsai-dei, unde stăpânia Filip, cel mai blând din fiii lui Irod cel mare.

³⁷ „Dinar“ omonedă ce valora 85—90 bani. Betsaida oraș spre mieză-noapte de lacul Tiberiadei. Mai e o Betsaidă pe țărmul apusean al lacului.

dăm să mănânce"? ³⁸ Iisus le-a zis: „Câte pâini aveți? Duceți-vă și vedeți! Ei aflând, au răspuns: „Cinci pâini și doi pești”. ³⁹ Atunci le-a poruncit să-i așeze pe toți cete, cete, pe iarbă ⁴⁰ și s'au așezat cete, cete câte o sută, câte cincizeci. ⁴¹ Iisus a luat apoi cele cinci pâini și doi pești, și căutând la cer, a binecuvântat și a frânt pâinile și le-a dat ucenicilor ca să le împartă poporului. Tot astfel a împărțit tuturor și cei doi pești. ⁴² Și au mâncat toți și s'au săturat. ⁴³ Și au adunat douăsprezece coșuri pline cu fărâmituri din pâine și pește. ⁴⁴ Iar cei ce mâncaseră din pâini au fost ca la cinci mii de bărbați. ⁴⁵ Îndată după aceea Iisus a silit pe ucenicii Săi să intre în luntre și să treacă de cealaltă parte — la Betsaida, — până ce El va da drumul poporului. ⁴⁶ După ce i-a dat drumul, S'a dus în munte să Se roage. ⁴⁷ Iar când s'a făcut seară, luntrea era în mijlocul mării, iar Iisus, singur pe țarm, ⁴⁸ îi privia cum se necăjesc cu vâslitul căci vântul li era împotrivă. Și în a patra strajă a nopții

⁴¹. Cele cinci pâini preînchopuiau cuvântul și darul sfîntitor al Mîntuitoru ui. hrana spirituală a credincioșilor de pretutîndeni și din toate timpurile.

⁴⁸. „A patra strajă” către ceasul al treilea după miezul nopții. Ebreii socotiau ziua de douăsprezece ciasuri, începînd cu ciasul întâi de dimineată în răsăritul soarelui și ciasul al 12 în asfințitul soarelui. Iar noaptea o împărțiau în patru streji, câte trei ciasuri fiecare. În mijlocul mării” adică în largul mării

a venit la dânsii, mergând pe mare și voia să treacă pe lângă ei. ⁴⁹ Când L'au văzut umblând pe mare, au socotit că este o nălucă, și au strigat cu toții ⁵⁰ că l'au văzut și s'au spăimântat. ⁵¹ Iisus a vorbit îndată cu dânsii și le-a zis: „Indrăsniți! Eu sunt. Nu vă temeți!” ⁵² Și s'a suit la ei în luntre și a stat vântul. Ei au rămas uimiți și înmărmuriți: ⁵³ ei nu pricepusă nici minunea cu pâunile pentru că inima lor era împetrită. ⁵⁴ După ce au trecut marea, au venit în ținutul Ghenizaretului și au tras la țarm. ⁵⁵ Iar dacă au eșit din luntre, L'au cunoscut deodată cei din partea locului și au cutreerat ei tot ținutul acela și au început să aducă la Dânsul din toate părțile, pe paturi, pe cei bolnavi, ori unde se auzia că este; și ori pe unde trecea El, prin târguri, prin cetăți sau prin sate, scoteau la drumuri pe bolnavii lor și-L rugau să îngăduie să se atingă doar de poala hainei Lui, și toți câți se atingeau de El, se vindecau.

7. Iisus musttră pe farisei pentru fățarnicia lor și osândește datinele lor. Vindecarea femeii canaanence și a unui surdomut.

² Atunci fariseii și unii din cărturarii ce veniseră din Ierusalim, s'au adunat la El și ² văzând cum unii din ucenicii Lui mănâncă

⁵⁴ „Ținutul Ghenisaret” ținut ce se întinde pe partea apuseană a lacului Ghenizaret, dela Betsaida Iulia până la Tiberiada.

cu mâinile necurate, adică nespălate, îi țineau de rău. ³ Căci fariseii, și toți iudeii, ținând datinele bătrânilor, nu mănâncă până nu-și spală mâinile până la coate. ⁴ Și când vin din târg nu s'asează la masă până nu s'au spălat, și multe altele încă ce s'au apucat să țină, ca: spălarea blidelor, a ulcioarelor, a căldărilor și a scaunelor. ⁵ Deci L'au întrebat afriseii și cărturarii: „Pentru ce ucenicii Tăi nu păzesc datina bătrânilor și mănâncă cu mâinile nespălate?” ⁶ El le-a răs-

7. ¹. Mântuitorul începe să fie urmărit de aproape de farisei și cărturari. Aceștia vin tocmai din Ierusalim să cerceteze și să vază de nu-l vor prinde cu ceva împotriva legii, să-L învinuiască și să-L piardă.

³. „Datinele bătrânilor” sunt numeroase tradiții, obiceiuri, rândueți ale rabinilor de altă dată, și altele născocite de farisei pe cari aceștia le păziau cu sfințenie și siliau și poporul să le păziască. În împlinirea de formă a acestora era toată credința și toată legea lor.

⁴. Fariseii, când se întorceau din târg sau din adunări, făceau o baie sau își spălau bine mâinile până la coate, ca nu cumva să fi stat de vorbă sau să se fi atins de oameni necurați, spurcați și să se spurce și ei. „Scaune de masă-bănci, paturi de odihnă.

⁶. Isaia, profet mare ce a trăit cu 600 ani înaintea venirii Mântuitorului. Numit și evanghelistul legii vechi pentru chipul lămurit cu care vorbește de tot ce avea să sufere Mântuitorul. Cuvintele cu care mustra el vicleșugul și fătărnicia celor ce trăiau pe vremea lui se potrivesc și pentru fariseii și cărturarii din vremea Mântuitorului.

puns: „Fălarnicilor, despre voi a proorocit Isaia, când a scris: „Poporul acesta mă cinsteste cu buzele, dar cu inima lui este departe de mine. ⁷ Dar în zadar mă cinsteste dând învățături ce nu sunt decât porunci omenesti, ca spălarea blidelor și a ulcioarelor și câte altele de felul acesta nu ții”. ⁸ Apoi le-a zis: „Iată, voi stricați deabinelea porunca lui Dumnezeu ca să ții datina voastră: Căci Moise a zis: „Cinsteste pe tatăl tău și pe mama ta; și cel ce batjocorește pe tatăl său sau pe mama sa, să fie pedepsit cu moartea. ¹¹ Dar voi ziceți: dacă cineva ar zice tatălui său, sau mamei sale: corban, adică dar lui Dumnezeu este tot ce ai putut primi dela mine. ¹² îi îngăduiți să nu facă nimic pentru tatăl său și pentru mama sa, ¹³ iată dar cum călcați porunca lui Dumnezeu prin rânduilele ce singuri le-ați făcut. Și câte de acestea nu faceți voi. ¹⁴ Apoi chemând la El tot poporul, i-a zis: „Ascultați tot și înțelegeți: nimic din ce intră în om de afară nu poate să-l spurce, ¹⁵ ci cele ce es din el, acelea spurcă pe om. ¹⁶ De are cineva urechi de auzit, să auză!” ¹⁷ După ce a intrat în casă, departe deci de popor, L’au întrebat ucenicii de înțelesul pildei aceștia. ¹⁸ El le-a zis: „Și voi, tot așa de neînțelegători sunteți? Dar nu pricepeți oare că tot ce intră de afară

¹⁰. „Moise” profetul ce a scos din robia lui Faraon pe israeliți și prin care Dumnezeu a dat poporului legea veche.

¹¹. „Corban” dar lui Dumnezeu, adică dăruit, juruit făgăduit templului.

în om nu poate să-l spurce? ¹⁹ Pentru că nu
intră în inima lui, ci în pântece și apoi se dă
afară, ca tot ce-i necurat." Prin aceste vorbe
Iisus a arătat că orice mâncare este curată.
²⁰ Apoi a adăugat: „Ceea ce iese din om aceea
spurcă pe om. ²¹ pentru că din lăuntru, din
inima oamenilor ies cugetele rele, prea-
curviile, desfrânările, uciderile. ²² furturile,
lăcomia, răutatea, vicleșugul, nerușinarea,
pizma, hula, trufia, nebunia. ²³ Toate aceste
rele dinlăuntru omului ies și-l spurcă pe el".
²⁴ Iisus a plecat de acolo și s'a dus în ținu-
tul Tirului și al Sidonului. ²⁵ Intrând într-o
casă voia să nu știe nimeni că este acolo.
dar n'a putut să rămână ascuns; căci o fe-
meie, a cărei față avea duh necurat, a aflat
de El și venind s'a aruncat la picioarele Lui.
²⁶ Femeia aceasta era o păgână, de neam si-
rofeniciană. Ea îl rugă să scoată dracul din
fica ei. ²⁷ Iisus i-a zis: „Lasă să se sature
mai întâi fiii, căci nu-i bine să iei pâinea

²⁴. „Ținutul Tirului și al Sidonului", ținut ce
se întinde la miază noapte de Galileea dinco-
de munții Liban și în hotarele Feniciei și a a-
cestor două orașe. Ținutul era locuit de feni-
cieni păgâni.

²⁶. „Păgână" elină, greacă, de neam sirofe-
nician, spre deosebire de fenicieni de neam
ebreesc.

²⁷⁻²⁸. În noua împărăție a legii creștine tre-
buiau să vină întâi iudeii, ca cei ce erau pre-
gătiți prin profeți și apoi celelalte popoare ale
pământului. Și din izvorul învățăturii și al da-
rului mântuirii iudeii se cădea să se îndepăr-
tească întâi, și în urmă păgânii.

fiilor și să o arunce câinilor. ²⁸ Ea i-a răspuns: „Așa este Doamne! dar și câinii pe subț masă mănâncă din fărămiturile copiilor“. ²⁹ Atunci Iisus i-a zis: „Pentru cuvântul acesta, du-te, că a eșit dracul din fîca ta“. ³⁰ Și venind ea la casa sa, a aflat dracul eșit și pe fîca ei culcată în pat. ³¹ Eșind din ținutul Tirului și al Sidonului Iisus s'a întors iarăș la marea Galileii, trecând prin ținutul Decapolei. ³² Și au adus la El un surd ce vorbea gângav și L'au rugat să-și pună mîna pe el. ³³ Iisus l'a luat mai la o parte din mulțime, și-a pus degetele în urechile lui și scuipând S'a atins de limba lui. ³⁴ Și-a ridicat apoi ochii spre cer, a suspinat și a zis: „efata“ adică „deschide-te“. ³⁵ Deodată i s'au deschis auzul lui, limba i s'a deslegat și a vorbit foarte deslușit. ³⁶ Iisus le-a poruncit să nu spună nimănui nimic. Dar cu cît îi opria, cu atît mai mult ei povestiau. ³⁷ Că erau toți uimiți peste măsură și ziceau: „Toate le face bine: pe surzi îi face să audă și pe muți să vorbească“.

8. Săturarea a 4000 de oameni. — Aluatul fariseilor. — Orbul din Betsaida. — Părerile despre Christos. — Aproprierea morții lui. — Adevărații ucenici.

¹ In zilele acelea s'a adunat iar mulțime multă de popor în jurul Său și neavînd ei ce mîncă, a chemat Iisus pe ucenicii Săi și le-a zis: ² „Mi-e milă de popor, că iată de trei zile stau pe lângă Mne și n'au ce să mănânce. ³ Iar de le-as da drumul flămânzi

acasă, au să căză pe drum de foame, căci unii din ei sunt veniți de departe". ⁴Ucenicii I-au răspuns: „Cum ar putea cineva să-i sature cu pâine, aici în pustiu?" ⁵Iisus i-a întrebat: „Câte pâini aveți?" „Șapte au răspuns ei. ⁶Atunci Iisus a poruncit poporului să șadă jos. Apoi a luat cele șapte pâini, și după ce a mulțumit lui Dumnezeu, le-a frânt și le-a dat ucenicilor Săi ca să împartă poporului și au împărțit. ⁷Și cum aveau și câțiva peștișori, i-a binecuvântat și a poruncit să-i împartă și pe aceia. ⁸Au mâncat toți și s'au săturat și au rămas și șapte coșuri cu fărimituri. ⁹Iar cei ce mâncaseră erau ca la patru mii. Apoi le-a dat drumul. ¹⁰Iar Iisus suindu-Se repede într-o luntre cu ucenicii Săi, a trecut în părțile Dalmantei. ¹¹Și au eșit înaintea lui fariseii și au început să se întrebe cu Dânsul. Și I-au cerut ispitindu-L, să le arate un semn din cer. ¹²Iisus a suspinat adânc în duhul Său și a zis: „Pentru ce neamul acesta cere

8. ⁹. „Mulțumind lui Dumnezeu". Mântuitorul ne îndeamnă ca înainte de masă să mulțumim lui Dumnezeu ce ne dă hrana de toate zilele. Iudeii nu se așezau niciodată la masă fără a se ruga și mulțumi lui Dumnezeu.

¹⁰. „S'au suit repede" pentru că cei ce mâncaseră voiau să-l proclame rege. „Porțile Dalmantei" oraș pe țărmul apusean al lacului Ghenizaret aproape de orașelul Magdala.

¹¹. „Semn din cer" semn minunat, minune. Au ieșit fariseii n'au mai așteptat să intre în cetate ci i-au eșit înainte doar lar prinde cu ceva înpotriva legiilor.

semn? Adevăr vă zic vouă: nici un semn nu se va da neamului acesta". ¹³ Și lăsându-i S'a suit iarăș în luntre și a trecut de cealaltă parte. ¹⁴ Dar ucenicii Săi uitaseră să ia pâine și nu aveau cu ei, în luntre, decât o singură pâine. ¹⁵ Iisus îi sfătuia și le zicea: ¹⁶ „Căutați de vă păziți de aluatul fariseilor și de aluatul lui Irod". ¹⁷ Ucenicii vorbeau între dânsii și ziceau: „Zice așa pentrucă nu avem pâine". ¹⁷ Iisus a înțeles aceasta și a zis: „Ce tot vă socotiți că nu aveți pâine? Tot nu pricepeți și tot nu înțelegeți? Tot impietrită vă e inima? ¹⁸ Aveți ochi și nu vedeți? Aveți urechi și nu auziți? Și nu vă aduceți aminte de loc? ¹⁹ Când am frânt cele cinci pâini pentru cei cinci mii de oameni, câte coșuri de fărămituri ați strâns? ²⁰ Ei au răspuns: „Douăsprezece". Dar când am frânt cele șapte pâini pentru cei patru mii de oameni, câte coșuri de fărămituri ați strâns? Ei au răspuns: „Șapte". ²¹ Iisus le-a zis atunci: „Cum dar nu înțelegeți?" ²² După aceea a venit în Betsaida și au adus la El

¹⁶. „Aluatul fariseilor" fățarnicie trufie, vicleșug, răutate. Între farisei și irodiani era veche dușmănie pentru pricini politice: totuși în fața Mântuitorului, vrăjmașul lor comun, ei își dau mâna și merg alături cu gândul să-L piardă.

²². „Bestaida" erau două localități cu acest nume: una pe malul apusean al lacului, alta, Bestaida Iulia pe malul de miază noapte-răsărit. Probabil că în aceasta din urmă a venit Mântuitorul.

un orb și-L rugau să se atingă de dânsul.
²⁸ Iisus a luat pe orb de mână, l'a scos afară din sat, i-a pus scuiat pe ochi, și punându-și mâinile peste el, l'a întrebat de vede ceva. ²⁹ El s'a uitat și a zis: „Văd oameni mergând, dar parcă sunt copaci.” ³⁰ Iisus și-a pus din nou mâinile peste ochii lui și i-a poruncit să priviască. Și s'a vindecat omul și vedea totul deslușit. ³¹ Apoi l'a trimis Iisus la casa lui și i-a zis: Nu te mai du în sat și nici să spui cuiva din sat. ³² Apoi Iisus s'a dus cu ucenicii Săi prin satele Chezareii lui Filip. Pe cale a întrebat pe ucenicii Săi: „Cine zic oamenii că sunt Eu?” ³³ Ei au răspuns: „Ioan Botezătorul; alții Ilie; iar alții unul din profeți”. ³⁴ „Dar voi, a întrebat Iisus, cine ziceți că sunt?”. Petru a răspuns: „Tu ești Cristos”. ³⁵ Iisus le-a poruncit cu totdinadinsul să nu spună nimănui acest lucru de Dânsul. ³⁶ Apoi a început să-i învețe că Fiul omului trebuie să

²⁷. „Chezarea lui Filip” oraș spre miază noapte-răsărit al Galileii, la poalele muntelui Herman. Oraș reclădit și infrumusețat de Filip în onoarea lui Cezar August.

²⁹. „Tu ești Christos”. Tu ești Mesia, cel făgăduit, cel așteptat. Răspunsul îl dă Petru, ca cel mai vrăsta, nu ca cel dintâi, sau ca cel mai mare între apostoli. Mărturisirea lui e de cea mai mare importanță. Oamenii îl pot lua drept Ilie, Ieremia, Ioan Botezătorul sau ca unul din profeți: Apostolii îl socot Christos, cel dorit, cel ce avea să elibereze de păcat și să mântuiască.

pătîmîrască multe, să fie lepădat de batrânii de mai marii preoţilor şi de cărturari, şi să fie omorît, iar după trei zile să învieze.³² Şi le spunea lor aceasta pe faţă. Petru însă L'a luat mai la o parte şi a început să-L ţină de rău.³³ Iisus s'a întors către ucenici şi căutînd la dînşii, a mustrat pe Petru şi i-a zis: „Fugi dela mine, Satano! Că tu nu pricepi rînduelile lui Dumnezeu, şi nu te gîndeşti decît la cele omeneşti.”³⁴ Apoi chemînd la sine poporul şi pe ucenicii le-a zis: „Cel ce voeşte să vină după Mine, să se lepede de

³¹. „Bătrânii, mai marii preoţilor şi cărturarii alcătuiau marele sobor de judecată al ebreilor.

³³. „Dute dela mine Satan”. Fără să-şi dea seama, Petru reînoia vechea ispitire a lui Satan în pustia Carantaniei, de a zădărnici planul Dumnezeu ese de mărturie ce avea să se desăvârşească prin actul răstignirii. Petru, numit o clipă mai înainte „piatră a credinţei” pentru mărturisirea Lui, e numit acum „smîntea” pentru că cugetînd şi lucrînd omeneşte vrea să oprească în loc lucrul Dumnezeesc al răscumpărării oamenilor.

³⁴. „Să se lepede de sine” să-şi lapede vechile credinţe, vechile deprinderi, ce pot fi rele, să se lapede de plăcerile vieţii, să se lapede şi de viaţă, dacă e nevoie. „Să-şi ia Crucea” să fie gata a suferi orice, chiar moartea, pentru Domnul. „Să-mi urmeze” calea Mîntuitorului este: bunătatea, dreptatea şi adevărul. Cel ce nu trăieşte potrivit acestora nu merge în calea lui Iisus, ci pe alăturea,

sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze.
³⁵ Căci cine va vrea să-și mântuiască sufletul își va pierde viața. Dar cine își va da viața sa pentru Mine și pentru Evanghelie, acela se va mântui. ³⁶ Căci ce folos ar avea omul de ar dobândi lumea toată, dar își va pierde sufletul? ³⁷ Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său? ³⁸ Că de se va rușina de mine și de cuvintele Mele cineva din acest neam desfrânat și păcătos, și Fiul omului se va rușina de dânsul când va veni în slava Tatălui, cu sfinții îngeri. Și le-a mai zis: ³⁹ „Adevărul vă spun, sunt unii din cei

³⁵. Înaintea omului se aștern două drumuri: ori viața pământească, cu ademenirile, ispitele, desfătările ei, ori viața cerească cu bunurile ei. El trebuie să aleagă unul din ele: ori pornește pe drumul vieții de aici, sorbind cu nesăț din bucuriile ei, dar agonisindu-și osânda vecinică, ori alege pe celălalt, trecând voinicește peste ispitele și patimile ce-i es în cale, dar răscumpărând prin acest sacrificiu viața vecinică de dincolo.

³⁶. „Se va rușina” se va lepăda. „Tot cel ce săvârșește păcatul se leapădă de Domnul și-L răstignește din nou”.

„Aici se înbină cele două judecăți ce le-a pregătit Dumnezeu: una cu poporul iudeu, cu pedepsirea lui prin pustierea țării, dărâmarea Ierusalimului, arderea templului, risipirea lui, pe întreg pământul, fapt petrecut în văzul multora din cei ce erau ce Iisus patru zeci de ani mai târziu; și alta, judecata, ce va face Dumnezeu, cu toate neamurile pământului, la sfârșitul lumii.

ce stau aici cărî nŭ vor muri pŭnă nu vor vedea împărația lui Dumnezeu venind cu putere.

9. *Schimbarea la față. Vindecarea unui îndrăcit mut. Iisus prezice moartea și învierea Sa. El cere ca cei ce cred în El să fie umiliți și să se păziască de păcat.*

¹După șase zile Iisus a luat cu Sine pe Petru și pe Iacov și pe Ioan și S'a suit, numai cu ei singuri, pe un munte înalt. ²Acolo S'a schimbat la față înaintea lor. ³Hainele Lui s'au făcut strălucitoare și albe, ca zăpada, cum nici un înălbitor de pe pământ nă ar putea să le înălbiască. ⁴Și li s'a arătat lor Ilie împreună cu Moise și vorbeau cu Iisus. ⁵Atunci Petru a zis către Iisus: „Învățăto-

9. ¹. „Munte înalt“ după tradiție muntele Tabor, la miazăzi răsărit de Nazaret, cam în mijlocul Galileii. Unii socot că e muntele Hermon în apropiere de Cezarea lui Filip pe unde era acum Mântuitorul.

². Prin schimbarea la față Mântuitorul dă ucenicilor săi o nouă dovadă de dumnezeirea sa, și-i face să întrezărească gloria și strălucirea Sa de după înviere. Ei aveau trebuință de această dovadă înbărbătătoare, căci de acum pornesc drumul Ierusalimului, drumul patimii.

⁴. Ilie și Moise vorbesc cu Mântuitorul: Vechiul Testament, înfățișat prin Moise legiuitorul și Ilie profetul se pleca în fața Noului Testament și a celui ce-l întemează.

rule, bine ar fi să rămânem aici! Să facem trei colibi: Tie una, lui Moise una și una lui Ilie". ⁶ Căci erau atât de înspăimântați încât nu știa ce vorbește! ⁷ Și s'a făcut deodată un nor și i-a umbrit. Iar din nori un glas s'a auzit zicând: „Acesta este Fiul meu cel iubit, pe Acesta să-L ascultați". ⁸ Și căutând ei cu grabă în jurul lor, n'au văzut pe nimeni decât pe Iisus singur. ⁹ Iar când se pogorau ei din munte le-a poruncit să nu spună nimănui ceea ce au văzut până ce nu va învia din morți Fiul omului. ¹⁰ Ei au păstrat în ei cuvântul acesta dar se întrebau între dânsii: „Ce vorbă e aceasta: a învia din morți?" ¹¹ Și L'au întrebat pe Iisus: „Pentru ce spun cărturarii că va să vină mai întâi Ilie?" ¹² Iisus le-a răspuns: „Adevărat, așa se credea, să vină mai întâi Ilie și să rânduiască toate și să sufere ca și Fiul omului, despre care este scris că trebuie să pătimiască mult și să fie defăimat. ¹³ Ci Eu vă spun că Ilie a și venit și au făcut Lui câte au vrut.

¹⁰. Ucenicii nu cugetau la faptul învierii, dacă e cu putință ca omul să învie, ci la faptul că Mesia, cel așteptat să restaureze împărăția mult așteptată, va trebui să moară întâi și apoi după înviere, să desăvârșiască acest lucru.

¹¹⁻¹². Cărturarii învățau că înaintea lui Christos va veni Ilie a doua oară ca să pregătească calea. Mântuitorul le spune că Ilie a și venit și a suferit. Adică cel ce trebuia să vină și venit, în persoana lui Ion Botezătorul.

aşa cum s'a scris despre dânsul. ¹⁴ Când au ajuns la ceilalți ucenici i-a găsit împresurați de multime multă de popor și de cărturari care se întrebau cu dânsii. ¹⁵ Cum L'a văzut mulțimea, s'a înfiorat și alergând înaintea Lui I is'a închinat. ¹⁶ Iisus a întrebat pe cărturari: „Ce-i aici între voi și despre ce vă întrebați?” ¹⁷ Atunci unul din mulțime i-a zis: „Învățătorule, am adus la Tine pe fiul meu, care are duh mut. ¹⁸ și ori unde îl apucă, îl trânteste la pământ, și spumegă, scrâșnește din dinți și înțepenește! Și-am zis ucenicilor Tăi să isgoniască duhul, dar n'au putut”. ¹⁹ Iisus a răspuns și a zis: „O neam necredincios, până când am să fiu cu voi? Până când am să vă sufer? Aduceți-l la Mine”. ²⁰ Și l'au adus la El. Iar duhul, îndată ce a văzut pe Iisus, a sguduit pe tânăr și acesta a căzut la pământ și se tăvălia, făcând spume. ²¹ Iisus a întrebat pe tatăl lui: „Câtă vreme este de când pătimește așa?” Acesta i-a răspuns: „Din copilărie, ²² și de multe ori l'a aruncat în foc și în apă ca să-l piardă. Ci de poți fac eceva, aibi milă de noi și ne ajută!” ²³ Iisus i-a răspuns: „De poți!... Crede doar! Căci toate sunt cu pulintă celui ce crede! ²⁴ Iar tatăl copilului isbucnind deo-

¹⁸. Ucenicii n'au putut să-l tămăduiască căci n'aveau destulă credință. Numai o credință tare, neșovăitoare poate face minuni.

¹⁹. Muștrarea privește nu numai mulțimea de față, ci și pe apostoli, cari de atâta vreme erau cu El și tot n'au putut înlătura slăbiciunea credinței. Nu că nu aveau credință, dar nu aveau atât cât cere Iisus,

dată în lacrimi, a strigat: „Cred, Doamne, ajută necredinței mele“. ²⁵ Și văzând Iisus că se grămădește mulțimea, a certat duhul cel necurat și i-a zis: „Duh mut și surd îți poruncesc: eși din el și să nu mai intri într'însul.“ ²⁶ Atunci duhul, scuturându-l cu putere și scoțând un strigăt puternic a eșit din tânăr iar acesta a rămas ca și mort, încât mulți ziceau că a murit. ²⁷ Iisus însă l'a apucat de mână și l'a ridicat în sus. Și el s'a sculat în picioare. ²⁸ Iar când a intrat Iisus în casă. L'au întrebat ucenicii aparte: „Pentru ce noi n'am putut scoate duhul acesta“? ²⁹ El le-a răspuns: „Acest neam de duhuri nu ese decât cu rugăciunea și cu postul“. ³⁰ Plecând de acolo au trecut prin Galileea și nu vrea să afle cineva că trece pe acolo. ³¹ Că învăța pe ucenicii Săi și le zicea: „Fiul omului va fi dat pe mâinile oamenilor și-L vor omorî, dar a treia zi după ce-L vor omorî va învia.“ ³² Ei însă nu înțelegeau cuvântul acesta și nici nu îndrăsniau să-L întrebe. ³³ Apoi au venit la Capernaum. Pe când era în casă a întrebat pe ucenici: „Ce vorbiți voi pe cale“? ³⁴ Ei tăceau, căci pe cale ei se certaseră între ei că cine dintre ei să fie mai mare? ³⁵ Iisus a șezut jos, a chemat la sine pe cei doisprezece și le-a zis: „De vrea cineva să fie întâiul, să fie cel din urmă între toți și slujitor tuturor“. ³⁶ Apoi luând un copilăș, l'a adus în mijlocul lor și luându-l în brațe, ³⁷ le-a zis:

²⁵. Credința poate totul, dar credința se întărește prin post și rugăciune. Din îmbinarea fericită a acestora naște darul tămăduirilor

„Cine primește pe unul din acești prunci în numele Meu, pe Mine mă primește; și cine Mă primește, nu pe Mine mă primește, ci pe Cel ce M'a trimis pe Mine”.³⁸ Atunci Ioan l-a zis: „Învățătorule. Am găsit pe unul, care nu era cu noi și care scotia dracii în numele Tău. Noi l'am oprit, pentru că nu venia cu noi”³⁹ Iisus a răspuns: „Nu-l opriți, că nu-i nițimeni care să facă minuni în numele Meu și care, totuși să mă grăiască de rău.”⁴⁰ Că cine nu-i împotriva noastră este pentru noi. ⁴¹ Și iarăș, adevărul zic vouă, că cine va da vouă și un pahar de apă în numele Meu și pentru că sunteți ai lui Christos, nu-și va pierde plata sa. ⁴² Dar dacă cineva ar sminti pe unul din acești micuți, care cred în Mine, să se lepede de Mine, mai bine ar fi aceluia să-și lege de gât o piatră de moară și să se arunce în mare. ⁴³ Și dacă mânia ta te smintește, taie-o, că mai bine e pentru tine să intri ciung în viață vecinică decât, să ai amândouă mâinile și să mergi în gheenă, în focul cel nestîns, ⁴⁴ unde viermele nu moa-

³⁷. Cei ce vor să intre și să rămână în împărăția lui Christos trebuie să aibă blîndețea, bunătatea, nevinovăția, curăția inimii unui copil.

⁴². „Va sminti” va scandaliza, va îndemna la păcat, va sili să-și lepede legea. Mai bine s'ar arunca în Mare. Pieirea trupească e mai puțin păgubitoare ca peirea sufletească ce și-o pregătește și lui și celui ce-l scandalizează.

⁴³. „Te smintește” te face să păcătuiești, te duce la păcat. „Gheena” focul iadului, focul nestîns, locul de muncă și chin al celor răi,

re și focul nu se stinge. ⁴⁶ Și dacă piciorul tău te face să păcătuiești, taie-l, căci mai bine e să intri schiop în viața vecinică, decât să ai amândouă picioarele și să fii aruncat în gheena, în focul nestins, ⁴⁶ unde viermele nu moare și focul nu se stinge. ⁴⁷ Și dacă ochiul tău te face să păcătuiești, scoate-l, că mai bine este să intri c'un singur ochiu în împărăția lui Dumnezeu, decât să ai amândoi ochii, dar să fii aruncat în gheena focului. ⁴⁸ unde viermele nu doarme și focul nu se stinge. ⁴⁹ Pentru că fiecare cu foc se va săra. și toată jertfa cu sare se va săra. ⁵⁰ Bun lucru este sarea, dar dacă sarea și-ar pierde țaria de a săra, cum și-ar mai dobândi-o ea la loc? ⁵¹ Aveți sare în voi și trăiți în pace unii cu alții".

⁴⁹. Uniți cu Dumnezeu sunt toți cei cari s'au curățit la focul suferinței și al jertfei prin sarea credinței și a dragostei.

⁵⁰. Sarea conservă, curată, dă gust mâncării. Ucenicii să vadă în sare semnul înțelepciunii. Să nu fie amăgiți și împinși la păcat prin dorința de a fi mai mari, nici să se pismuiască între ei, ci prin smerenia, pacea, bunăînțelegere și dragostea dintre ei să fie sarea, pilda altora.

⁵¹. „Aveți sare“. Aveți înțelepciune în voi și trăiți în pace unul cu altul,

10. *Invățătura lui Iisus despre căsătorie și divorț. Iisus binecuvintează copiii. Primejdia bogăției. Iisus și fiii lui Zevedeu. Vindecarea orbului din Ierihon.*

¹ Iisus a plecat de acolo și a venit în ținutul Iudeii, dincolo de Iordan. ² Și s'a strâns din nou mulțime de oameni în jurul Său și El a început iarăși, ca de obicei, să-i învețe. Atunci s'au apropiat de El fariseii ca să-L ispitiască și L-au întrebat: „Se cade oare ca bărbatul să-și lase femeea sa”? ³ Drept răspuns El a zis: „Ce a poruncit Moise”? ⁴ Iar ei au zis: „Moise a îngăduit bărbatului să dea carte de despărțenie și s'o lase”. ⁵ Iisus le-a răspuns: „Pentru împietrirea inimii voastre a scris Moise porunca aceasta. ⁶ Dar la început a făcut Dumnezeu un sin-

10. ¹. „Iudeea de dincolo de Iordan” adică ținutul Perea ce se întinde dincolo de Iordan până la Marea Moartă și era sub stăpânirea lui Irod Antipa. Mântuitorul era în drum spre Ierusalim, cel din urmă drum, căci acum era să fie osândit și răstignit.

². Pe vremea aceea era neînțelegere între cele două grupe de talmăcitori ai legii: grupa Șamai și grupa Hilei, în privința despărțirii între soție. Ispititorii urmăresc să atâte una sau alta din grupe, sau chiar pe amândouă împotriva Mântuitorului, după răspunsul ce-l va da.

³. „Carte de despărțenie”. Moise a îngăduit a se desface căsătoria, când unul din soți săvârșea adulter, dând celuilalt carte de despărțenie.

gur bărbat și o singură femeie. ⁷ Pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și ⁸ se va alipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup; așa dar ei nu mai sunt doi, ci un singur trup. ⁹ Și ce a însoțit Dumnezeu, omul să nu despartă. ¹⁰ În casă, ucenicii L'au întrebat iarăș despre aceasta. ¹¹ El le-a zis: Cel ce va lăsa pe femeia sa și se va căsători cu alta, cade în păcatul desfrânării față de dânsa. ¹² și femeia care lasă pe bărbatul său și se mărită cu altul, săvârșește păcatul desfrânării. ¹³ Și au adus la El copiii ca să se atingă de dânsii, dar ucenicii îi țineau de

^{7. 8. 9.} Căsătoria nu trebuie să se desfacă. Legătura dintre cei doi soți este atât de prielnică, atât de intimă, în cât rupe orice altă legătură de altă natură, chiar legătura între părinți și copii. Cei doi soți ajung o singură ființă, un singur suflet, un singur trup, și nu-i îngăduie nimănui să desfacă această legătură de cât doar singur Dumnezeu cel ce i-a unit. Moise a putut ușura asprimea legii divine pentru slăbiciunea omului ce era încă sub stăpânirea păcatului. În legea nouă nu mai poate fi așa: după căsătorie nici unui din soți nu i se îngăduie să-și calce jurământul de credință făcut în fața altarului. Astfel este adulter desfrânat, adică mai mult de cât desfăcut. Și apoi, și cel ce lasă și cel ce ia unul din soții lăsați săvârșește păcatul desfrânării.

^{13.} „Să se atingă” să-și pue mânele pe ei, să-i binecuvânteze. Prin punerea mânilor se împărtășește celui binecuvântat darul lui Dumnezeu și puteri traimice ce-l întăresc în viața duhovnicească.

rău. ¹⁴ Iisus a aflat aceasta, și s'a supărat și le-a zis: „Lăsați copiii să vină la mine și nu-i opriți, că împărăția lui Dumnezeu este a celor ce sunt asemenea lor. ¹⁵ Că adevărul zic vouă: cel ce nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un copil, cu nici un chip nu va intra într'însa. ¹⁶ Apoi îmbrățișându-i și-a pus mâinile peste dânșii și i-a binecuvântat. ¹⁷ Când era să plece, a venit la El, cu grabă un om, a căzut în genunchi înaintea Lui și L'a întrebat: „Bunule învățător, ce să fac ca să moștenesc viața cea veșnică”? ¹⁸ Iisus i-a zis: „Ce-mi zici bun? Bun nu-i decât unul singur: Dumnezeu. ¹⁹ Știi poruncile: să nu fii desfrânat, să nu ucizi, să nu fii martor mincinos, să nu înșeli; cinstește pe tatăl tău și pe mama ta. ²⁰ El a răspuns: „Învățătorule, toate acestea le-am păzit din tinerețile mele“. ²¹ Atunci Iisus, căutând cu dragoste la el, i-a zis: „Una-ți lipsește încă:

¹⁵. „Împărăția lui Dumnezeu e aproape“ e la îndemâna tuturor, dar numai cel ce are smerenia, nevinovăția, gingășia sufletească a unui copilăș o poate primi, căci numai în asemenea suflete curate și nevinovate ca sufletul copilului sporește credința.

¹⁷. Viața vecinică e un bun pe care nu-l moștenesc decât acei ce se încred în Domnul și-L mărturisesc prin viața lor bună și plăcută lui Dumnezeu. Iar bunătatea omului nu stă atât în mulțimea faptelor bune ce le săvârșește, ci în apropierea lui de Dumnezeu, din care pornesc și faptele bune, ca o sununere hotărâtă la voia lui Dumnezeu.

du-te vinde câte ai și dă celor săraci și vei avea comoară în cer. Apoi vino, ia-ți crucea și-Mi urmează. ²² El însă, s'a întristat de acest cuvânt și a plecat foarte mâhnit, pentru că avea multe averi. ²³ Atunci Iisus, căutând în jurul Său, a zis către ucenicii Săi: „Cât de anevoie vor intra în împărăția lui Dumnezeu cei ce au averi. ²⁴ Ucenicii au rămas uimiți de cuvântul Lui. Iar El, urmându-și vorbirea, le-a zis iarăși: „Fiilor, cât de anevoie este să intre în împărăția lui Dumnezeu cei ce-și pun nădejdea în averi. ²⁵ Mai lesne e să treacă o cămilă prin urechile acului, decât să intre cel bogat în împărăția lui Dumnezeu. ²⁶ Ucenicii au rămas și mai uimiți și ziceau unii către alții: „Atunci cine poate să se mântuiască“? ²⁷ Iisus s'a uitat la dânșii și le-a zis: „Aceasta e cu puțință la oameni, dar nu la Dumnezeu: pentru că la Dumnezeu toate

²⁵. Bogăția e un dar a lui Dumnezeu dat ca să fie folosit cu înțelepciune pentru desăvârșirea sufletească a celui ce o stăpânește. Adevăratul stăpân al averii este Dumnezeu, iar omul nu-l de cât un vremelnice îngrijitor al ei. Bogăția nu-i o piedică la mântuire, dar e o mare primejdie pentru cei ce o au și nu știu s'o folosească înțelept. Ea poate duce la cer, dar poate pogori și la iad, după cum e folosită spre bine sau rău, pentru virtute sau pentru vicii.

²⁶. „Cămila“ un animal de povară, mult folosit în părțile răsăritului, la drum lung și anevoioase. După unii înseamnă funie groasă-oignon ce se întrebuintează la corăbii.

sunt cu putință". Atunci Petru a zis: „Iată, noi ne-am lăsat toate și Te-am urmat". Iisus i-a răspuns: „Adevăr zic vouă, nu este nimeni care să-și fi lăsat casă, frate, surori, tată sau mamă, femei sau copii, ori țarine, pentru Mine și pentru Evanghelie ³⁰ și să nu primiască acum, în viața aceasta și în mijlocul prigonirelor, însutit case și frați și surori și părinți și mame, și copii și țarine; iar în veacul ce va să vie viața veșnică. ³¹ Mulți însă din cei ce erau întâi vor fi cei din urmă și cei ce erau în urmă vor fi cei dintâi". ³² Iar când erau ei în drum suind către Erusalim, Iisus mergea înainte, iar ucenicii veniau în urma lui înspăimântați și înfricoșați. Și luând la oparte pe cei doisprezece, a prins a le spune cele ce aveau să se întâmple cu El. Și zicea: ³³ „Iată ne suim în Ierusalim și Fiul omului va fi dat mai marilor preoților, și cărturarilor și-L vor osândi la moarte și-L vor da păgânilor, ³⁴ cari-L vor batjocori, îl vor bate, îl vor scuipa și-L vor ucide: dar a treia zi va învia". ³⁵ Atunci s'au apropiat de Dânsul fiii lui

³⁰. Mântuitorul răsplătește cu însutite daruri sufletești pagubele trupești ce ar putea să sufere cei ce se devotează lui. Și această răsplătire o face credinciosului, nu după vremea petrecută în sânul bisericii tale ci după faptele răsplătesc nu atât după numărul lor ci după mima bună și sufletul curat cu care sunt înfăptuite.

³³. „Păgânilor" e adică stăpânirea streină, română, deci păgână, care avea să hotărascăuciderea Mântuitorului. Pilat era guvernatorul Iudeei, pus de romani.

Zevedeu, Iacov și Ioan, și au zis: „Invă-
țătorul, am vrea ca să ne faci ce-Ți vom
cere“. ³⁶ El le-a zis: „Ce vreți să vă fac?“
³⁷ Și ei au zis către Dânsul: „Dă-ne ca să
ședem, unul deadreapta și altul deastânga
Ta în slava Ta“. ³⁸ Iisus le-a răspuns: „Nu
știți ce cereți! Puteți voi să beți paharul pe
care-l beau Eu și să vă botezați cu botezul
cu care mă botez Eu? ³⁹ Ei au zis: „Putem“.
Zisa lor Iisus: „Paharul pe care îl beau Eu,
îl veți bea și voi și cu botezul cu care Mă
botez Eu, vă veți boteza și voi. ⁴⁰ Dar a se-
dea de-adreapta și de-astânga Mea nu mi se
cade a da decât acelor pentru cari s'a pre-
gătit. ⁴¹ Ceilalți ucenici aflând de aceasta,
s'au supărat pe Iacov și pe Ioan. ⁴² Iisus i-a

³⁶ Fiii lui Zevedeu erau rude apropiate, veri
ai Mântuitorului.

³⁷ „Slava Ta“ adică împărăția ce va s'o sta-
tornicească curând Mântuitorul.

³⁸ „Nu știți ce cereți“. Ucenicii visau de-o în-
părăție pământească, de restatornicirea rega-
tului lui David, în care Iisus va să fie rege
și ei, cei dintâi dregători.

³⁹ „Pahar-botez“ adică paharul amărăciuni-
lor, al batjocurilor și suferințelor, botezul sân-
gelui vărsat pentru Mântuitorul. Cu aceste cu-
vinte El prezice și ucenicii afirma fără să știe
bine, ce au să sufere ei pentru legea nouă, căci
amândoi ucenicii au băut cu prisosință paharul
suferințelor și au primit botezul sângelui, în
prigonirile de mai târziu.

⁴⁰ Dreptul de a sta cu Iisus în împărăția Sa
nu se dă după favoare, ci după osteneala și
jertfele făcute pentru El și legea Sa.

chemat la El și le-a zis: „Știți că ce cei ce sunt socotiți cârmuitori ai popoarelor, domnesc peste ele și mai marii lor le privesc ca niște stăpâni. ⁴³ Între voi să nu fie așa, ci cel ce ar voi să fie mai mare între voi să fie vouă slugă. ⁴⁴ Și cine ar voi să fie cel cel întâi între voi, să fie slujitor tuturor. ⁴⁵ Căci și Fiul Omului, n'a venit ca să I se slujească, ci ca să slujească. El își să-și dea sufletul Său ca preț de răscumpărare pentru mulți“. ⁴⁶ În vremea aceasta au ajuns la Ierihon. Și când eșia din Ierihon cu ucenicii Săi și cu mulțime de popor (Vartimei, un orb), fiul lui Timei, ședea lângă drum și cerea milă. ⁴⁷ El a auzit că trece Iisus din Nazaret și a început să strige: „Iisuse, fiul lui David, miluește-mă!“. ⁴⁸ Mulți din ei îl certau să tacă. El însă mai tare striga: „Fiul lui David, miluește-mă!“. ⁴⁹ Iisus s'a oprit și a zis să-l cheme. Și au chemat pe orb și i-au zis: „Nu te teme! Scoală-te, că te cheamă!“

⁴³. Cel mai mare să slujească celui mai mic: cel învățat să stea în slujba celui neînvățat cu înțelepciunea sa, cel bogat pentru cel sărac cu banul său, cel bătrân celui tânăr prin cumintenia sa, fiind toți unii pentru alții pildă, indemn și sprijin.

⁴⁶. Ierihon, cetate așezată în josul Iordanului, în spre Marea Moartă, la 25 km. depărtele bune săvârșite aici. Și aceste fapte bune se țare de Ierusalim, o zi de călătorie. Așezat în drumul neguțătorilor ce trec din Egipt, Arabia spre Fenicia, Siria și India, era un oraș însemnat și înfloritor pe vremea aceea. Irod își alesese aici reședința pentru iarnă.

⁵⁰ El și-a aruncat haina de pe el, s'a sculat și a venit la Iisus. ⁵¹ Iisus i-a zis: „Ce voești să-ți fac?”. Orbul a răspuns: „Învățătorule, să văd!” ⁵² Iisus a zis: „Mergi, credința ta te-a mântuit”. Și pe dată și-a recăpătat vederea și a mers pe drum după Iisus.

11. Iisus intră în Ierusalim ca un împărat. Smochinul blestemat. Alungarea vânzătorilor din templu. Puterea credinței și a rugăciunii. Iisus și fariseii.

¹¹ Și când s'au apropiat de Ierusalim— și erau pe lângă Betfaghe și Vitania spre muntele Măslinilor, a trimis Iisus doi din ucenicii Săi și le-a zis: ² „Duceți-vă în satul ce este înaintea voastră. Cum veți intra acolo, veți găsi legat un mânz de asin, pe care n'a încălecat nimeni: deslegați-l și aduceți-l la Mine. ³ Și dacă va întreba cineva: pentru ce faceți aceasta, voi răspundeți: că „Dom-

11. ¹ Muntele Măslinilor, o colină înaltă, acoperită de măslini, în fața colinei pe cari era zidită cetatea Ierusalimului, de care o desparte valea cedrilor și departe de el ca o jumătate de ceas. Azi culmea e aproape goală. Câțiva măslini și chiparoși mai risipesc tristețea și pustiuul ce stăpânesc culmea. Betfagi și Vitania, sate la poalele Muntelui Măslinilor în drumul ce coboară dela Ierusalim către Ierihon. O jumătate de ceas departe de sfânta cetate.

² „Mânz de asin”. Asinul e simbolul păcii, după cum calul e simbolul războiului. Mântuitorul e împăratul păcii. El aduce în lume pace, nu războiu.

nul are trebuință de el", și îndată îl va lăsa să-l aduceți aici". ⁴Ucenicii s'au dus, au găsit mănzul legat în drum, afară, la poartă, și l-au deslegat. ⁵Iar unii din cei ce stăteau acolo le-au zis: „Ce faceți acolo? La ce deslegați asinul?". ⁶Ei au răspuns așa cum le-a poruncit lor Iisus și i-au lăsat. ⁷Și au adus mănzul la Iisus și și-au pus hainele lor pe el, iar Iisus a încălecat pe el. ⁸Mulți își așterneau hainele lor pe cale, iar alții tăiau ramuri din copaci și le așterneau în cale. ⁹Și cei ce mergeau înainte și cei ce veniau în urmă, strigau și ziceau: Osana! Binecuvântat fie cel ce vine în numele Domnului. Binecuvântată fie împărăția părintelui nostru David, împărăție ce vine în numele Domnului. Osana întru cei de sus". ¹¹Astfel a intrat Iisus în Ierusalim și s'a dus la templu. Iar după ce a văzut toate, cum era și seară, s'a întors în Vitania, împreună cu cei doisprezece. ¹²Iar a doua zi,

⁹. „Osana”—dă mântuire, mântuește-ne, strigă de biruință, de bucurie. „Intru cei de sus”. Cetele îngerești să se alăture cetelor omenesti și să strige de bucurie pentru Cel ce vine.

¹¹. „Templul” locașul de închinare și de sacrificiu al iudeilor. Zidit întâi de Solomon, rezidit de ebrei după întoarcerea din robia babiloneană, restaurat și împodobit acum de Irod cel Mare.

¹². „A doua zi”, adică Luni, „Smochinul blestemat” închipue Ierusalimul și pe poporul iudeu care ținea tot felul de rândueți și de dădine, dar fruct, adică purtare bună, nu avea.

când eșia din Vitania, a flămânzit. ¹³ Văzând de departe un smochin care avea frunze, s'a apropiat să vadă de nu va găsi ceva în el. ¹⁴ Iar dacă a ajuns la el, n'a găsit decât frunze, căci nu era încă vremea smochinelor. Atunci Iisus a zis smochinului: „In veac să nu mai mănânce cineva rod din tine!” Ucenicii au auzit acest cuvânt. ¹⁵ Și au ajuns la Ierusalim. Iisus a intrat în templu, a răsturnat mesele schimbătorilor de bani și tarabele celor ce vindeau porumbei ¹⁶ și nu lăsa pe nimeni să umble cu vreun vas prin templu. ¹⁷ Și-i învăța și zicea: „Oare nu este scris: casa mea casă de rugăciune se va chema pentru toate neamurile? Voi însă ați făcut-o peșteră de tâlhari”. ¹⁸ Cărturarii și mai marii preoților, când au aflat de aceasta, căutau chip să-l piardă, căci se temeau de El, pentru că poporul era uimit de învățătura Lui. ¹⁹ Iar când s'a făcut seară, Iisus a eșit afară din cetate. ²⁰ A doua zi, cum treceau pe lângă smochin, l-au văzut uscat din rădăcini. ²¹ Petru și-a adus aminte de ceeace se petrecuse o zi mai înainte și i-a

¹⁵. In curtea templului își rânduiau zarafii mesele cu bani, pentru a schimba bani streini ai celor ce veniau din alte ținuturi și negustorii vitele ce le vindeau pentru sacrificii.

¹⁶. Ca să nu oculiască, iudeii treceau cu vasele chiar prin curtea templului.

¹⁹. „Afară din cetate” adică în Vitania.

²⁰. Smochinul tăiat își păstrează încă multă vreme verdeata. Acesta s'a uscat îndată și aici e semnul cu totul minunat.

zis: ²² „Iată smochinul pe care l-ai blestemat, s'a uscat. Iisus i-a răspuns și a zis: ²³ „Aveți credință în Dumnezeu, căci adevărul zic vouă, că de va zice cineva muntelui acestuia: „Ridică-te și te aruncă în mare” și nu se va îndoi în inima sa, ci va crede că ce va zice se va face, se va face tot ce va zice. ²⁴ Pentru aceasta vă zic: Când vă rugați să credeți că veți primi tot ceea ce cereți, și veți primi. ²⁵ Iar când stați și vă rugați, iertați tot ce aveți asupra cuiva, ca și Tatăl vostru care este în ceruri să ierte vouă greșalele voastre“. ²⁶ Iar de nu veți ierta lor, nici Tatăl vostru care este în ceruri nu va ierta greșalele voastre“. ²⁷ Apoi s'a dus iarăși în Ierusalim. Pe când umbla El prin templu, s'au apropiat de Dânsul mai marii preoților și cărturarii și bătrânii, și L-au întrebat: ²⁸ „Cu ce putere faci acestea și cine ți-a dat Dreptul să faci aceasta?“. ²⁹ Iisus le-a răspuns: „Am să vă întreb și eu un lucru, să-mi răspundeți și apoi vă voi spune și eu cu ce putere fac acestea: ³⁰ Botezul lui Ioan, din cer a fost, sau dela oameni? Răspunde-

²⁶. Rugăciunea e firul ce duce la Dumnezeu gândul omului credincios. Ea înalță mintea omului la Dumnezeu pentru a-L lăuda, a-L cere și a-L mulțumi pentru darurile primite. Ea trebuie făcută cu credință și însoțită de pacea sufletească ce o dă iertarea celor ce ne fac rău.

²⁸. Mai marii preoților, cărturarii și bătrânii, ce alcătuiesc marele sobor de judecată al iudeilor, caută cu stăruință pricini de învinovățire lui Iisus, ca să-L piardă.

fi-mi! ³¹ Ei se socotiau între dânsii și ziceau: „De am zice: din ceruri, va zice pentru ce atuncea nu i-ați crezut? ³² Iar de am zice: de la oameni, ni-e teamă de popor, că toți socot că Ioan a fost cu adevărat un profet. ³³ Și au răspuns lui Iisus: „nu știu“. Atunci Iisus le-a zis lor: „Nici Eu n'am să vă spun cu ce putere fac acestea“.

12. Pilda vierilor. Dajdia Cezarului. Este înviere din morți? Care e cea mai mare poruncă din lege? Christos este fiul lui David? Iisus și fariseii. Banul văduvei.

¹ In urmă a început Iisus să le vorbiască în pilde: „Un om a sădit vie, a îngrădit-o cu gard, a săpat întrânsa teasc, a zidit un turn. Apoi a dat-o unor lucrători ca s'o lucreze și a plecat. ² La vremea rodului a trimis unul din servitorii săi, ca să ia dela lucrători din rodul viei. ³ Aceștia însă l-au prins, l-au bătut și l-au trimis îndărăt cu deșert. ⁴ A trimis la el un alt slujitor, dar și pe acela l-au lovit cu pietre, i-au spart capul și astfel batjocorit l-au trimis îndărăt. ⁵ A mai trimis încă pe unul: pe acesta l-u u-cis. Și a trimis încă pe mulți alții și pe

12. ¹⁻⁵. Pilda vierilor înfățișează întreagă istoria poporului iudeu. Dumnezeu i-a dat un pământ bogat, o legé după care să se conducă, i-a trimis profeti, cari să-i învețe și să-l călăuzească. Pe aceștia i-a batjocorit, alungat, omorît; tot așa și pe Fiul lui Dumnezeu.

unui l-au bătut iar pe alții i-au ucis. ⁶ Și cum stăpânul avea și un fiu — singurul și mult iubit — l-a trimis în cele din urmă, pe el, căci își zicea: „Se vor rușina de fiul meu“. ⁷ Atunci vierii s'au vorbit între dânsii: „Iată moștenitorul, hai să-l omorâm și moștenirea va rămâne a noastră“. ⁸ Și l-au prins, l-au omorât și l-au aruncat afară din vie. ⁹ Acum, ce va face stăpânul viei? Va veni, va pierde pe lucrătorii aceia, iar viaa va da altor lucrători. ¹⁰ Au doară n'ați citit vio în scriptură cuvântul acesta? „Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceea a ajuns să fie așezată în capul unghiului?“ ¹¹ Dela Domnul s'a făcut aceasta și mnunat lucru este în ochii noștri“. ¹² Atunci ei au priceput că pentru dânsii a spus El această pildă și căutau să-L prindă, dar se temeau de popor și lăsându-L au plecat. ¹³ Dar au trimis la El câțiva farisei și irodiani, ca să-L prindă cu vorba. ¹⁴ Aceștia au venit la El și

⁹. „Ii va pierde“ se arată pedeapsa ce Dumnezeu o pregătește poporului iudei. Patruzeci de ani mai târziu, oștile romane pustiesc țara, cuprind și dărâmă Ierusalimul, ard templu, iar pe iudei îi împrăstie pe toată fața pământului.

¹⁰. „Piatra din capul unghiului“ este Mântuitorul nesocotit și batjocorit de iudei.

¹³. Fariseii, partida naționalistă, irodianii, partida opusă acestora, se unesc împreună pentru a pierde pe Mântuitorul.

¹⁴. Cezar August, împăratul roman și stăpânitor al Palestinei.

I-au zis: „Știm că ești drept, spui adevărul, și nu-Ți pasă de nimeni, că nu cauți la fața oamenilor ci înveți cu adevărat calea lui Dumnezeu. Se cuvine a plăti dajdie Cezarului sau nu? Să plătim sau să nu plătim“? ¹⁵ El însă le-a cunoscut fătărniciilor și le-a zis: „Pentru ce mă ispițiți? „Aduceți-mi un dinar, să-l văd și eu“. ¹⁶ Ei i-au adus. Și i-a întrebat: „Al cui este chipul și scrisul de pe el“? Ei au răspuns: „al Cezarului“. ¹⁷ Atunci Iisus le-a zis: „Dați Cezarului cele ce sunt ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu“. Și se mirau mult de El. ¹⁸ Au venit apoi la El saducheii cari zic că nu este înviere și i-au pus această întrebare: ¹⁹ „Învățătorule, Moise ne-a scris că, de va muri fratele cuiva și-i va rămâne femeea, dar nu va lăsa copii, să ia fratele său pe femeea lui și să ridice urmași fratele său. ²⁰ Deci au fost șapte frați. Cel dintâi și-a luat femeie, dar a murit și n'a lăsat copii. ²¹ Tot așa și al doilea și al treilea. ²² Și au luat-o toți șapte și n'au lăsat urmași. In urma tuturor a murit și femeea. ²³ Deci, la înviere când vor învia, a cui va fi femeea, căci toți șapte au avut-o pe ea de soție?

¹⁸. Saducheii, grupare religioasă protivnică fariseilor. Nu țin la datini, la rânduelile religioase hotărâte de farisei, nu cred în îngeri și în învierea morților.

¹⁹⁻²⁰. Moise rânduisse căsătoria de levirat, adică îngăduia ca fratele să ia de soție pe văduva fratelui mort fără copii, ca să-i păstreze neamul.

²⁴ Iisus le-a răspuns: „Nū pricepeți nici Scrip-
tura, nici puterea lui Dumnezeu și de aceea
vă rătăciți. ²⁵ Căci când vor învia morții, ei
nu se vor însura, nici se vor mărita, ci vor fi
ca îngerii în ceruri. ²⁶ Iar cât privește că
morții, vor învia, n'ați citit oare în cartea lui
Moise, cum i-a vorbit Dumnezeu în rug și
i-a zis: „Eu sunt Dumnezeul lui Avraam,
Dumnezeul lui Isac. Dumnezeul lui Iacov.
²⁷ Deci Dumnezeu nu este un Dumnezeu al
celor morți, ci al celor vii. Iată dar cât sunteți
de rătăciți!“ ²⁸ Iar unul din cărturari, care
ascultase vorbirea lor, văzând ce bine le
răspunsese, s'a apropiat de El și l-a între-
bat: „Care este cea dintâi între toate porun-
cile?“ ²⁹ Iisus i-a răspuns: „Cea dintâi între
toate poruncile este aceasta: Ascultă Israe-
le: Domnul Dumnezeu nostru este singu-
rul Domn: ³⁰ să iubești pe Domnul Dum-
nezeul tău, din toată inima ta, din tot su-
fletul tău, din tot cugetul tău, și cu toată
puterea ta, iată cea dintâi poruncă. ³¹ Iar a
doua, asemenea aceștia este: să iubești pe
aproapele tău ca pe tine însuși. Altă po-
runcă mai mare de cât acestea, nu este“.
³² Iar cărturarul i-a zis: „Bine, învățătorule!
și adevărat ai zis, că nu-i decât un singur
Dumnezeu și că afară de El nu este altul
³³ și a-L iubi din toată inima, din tot sufle-

²⁶. Avraam, Isac, Iacov, patriarhi, strămoșii
poporului evreu.

³³. „Jertfe, arderi de tot“ felurite sacrificii
ce se făceau la templu.

tul, cu toată puterea și a iubi și pe aproapele ca pe sine însuși, prețuește mai mult decât toate jertfele și arderile de tot".
³⁵ Iisus văzând cât de înțelept a vorbit, i-a zis: „Nu ești departe de împărăția lui Dumnezeu". Și n'a mai îndrăsnit nimeni să-I mai pună întrebări. ³⁵ Iar pe când Iisus învăța în templu, le-a zis: „Cum zic cărturarii că Christos este fiul lui David, ³⁶ când însuși David, luminat de Duhul Sfânt, a zis: Zis-a Domnul Domnului meu: șezi de-adreapta mea până voi pune pe vrăjmașii tăi așternut picioarelor tale? ³⁷ Deci însuși David îl numește pe el Domn. Cum dară este Fiul lui"? Și mulțimea mare care era îl asculta cu plăcere. ³⁸ Și iarăși îi învăța și le spunea: „Păziți-vă de cărturari căroră le place să poarte haine lungi și să li se facă plăcaciuni pe ulițe, ³⁹ să stea în locurile cele mai de cinste în sinagogi și în scaunele cele dintâi la ospete. ⁴⁰ Ei cari mănâncă casele văduvelor și fac rugăciuni lungi, mai

³⁵. Iudeii așteptau pe Christos ca urmaș al lui David, ca un stăpânitor, rege pământesc, care avea să statorniciască din nou regatul lui David și apoi vor duce și ei stăpânirea lor asupra altor neamuri. Mântuitorul îi lămurește că însuși David îl numește Domn, deci Dumnezeu, iar nu urmaș al lui David.

³⁸. Cărturarii când eșiau la templu, la sinagogi, în oraș, purtau peste hainele lor, niște haine mai lungi, mai scumpe.

³⁹. „Mănâncă casele văduvelor" adică răpesc avutul lor prin rugăciuni multe și bine plătite.

mult de ochii lumii, mai grea osândă vor lua. „Și cum Iisus ședea în preajma vistieriei templului, privia cum mulțimea arunca bani în cutie. Și mulți oameni bogați aruncau mult. ⁴² A venit și o văduvă săracă, și a aruncat doi bani, cari fac un codrant. ⁴³ Iisus a chemat pe ucenici și le-a zis: „Adevărul zic vouă, această văduvă săracă a dat mai mult decât toți cei ce au aruncat în cutie, ⁴⁴ căci toți ceilalți au aruncat din prisosul lor, dar aceasta, în sărăcia ei, a dat tot ce a avut, toată averea sa“.

13. Iisus prevestește ruina templului. Semnele venirii lui Iisus. Indemn la veghere.

¹ Iar când eșia Iisus dela templu, unul din ucenicii Săi I-a zis: „Învățătorule, ui-te ce pietre și ce zidiri!“ ² Iisus i-a răspuns: „Vezi tu

⁴¹ „Cutia bisericii“, vistieria unde credincioșii puneau darurile lor pentru templu.

⁴² „Fileri“, cea mai mică monedă. „Doi“ adică putea să-și lase unul și pentru ea, dar ea dă tot ce avea.

13. ¹ „Ce pietre și ce zidiri“. Templul restaurat de Irod era o clădire mare, foarte frumoasă: la temelie avea pietre de dimensiuni foarte mari, iar templul propriu zis era din pietre de marmoră aurită.

² Mântuitorul arată aici risipirea templului ce avea să fie curând, când oștile romane au distrus templul și pe locul unde fusese au tras cu plugul.

aceste ziduri mari? Nu va rămâne aicea piatră pe piatră, care să nu fie dărâmată".³ Iar când a ajuns El pe muntele măslinilor și ședea, tocmai îndreptul templului. L-au întrebat laoparte, Petru, Iacov, Ioan și Andrei: „Spune-ne, când au să fie acestea și care-i semnul după care să se știe când au să se împliniască toate acestea”?⁴ Iisus drept răspuns a prins a le spune: „Luați aminte să nu amăgiască cineva, ⁵ căci mulți vor veni în numele Meu și vor zice că Eu sunt, și pe mulți vor înșela. ⁶ Iar când veți auzi de războaie și vonuri de războaie, nu vă înspăimântați, că acestea trebuie să fie, dar nu va fi încă sfârșitul. ⁷ Că se va scula neam peste neam și împărăție peste împărăție și vor fi cutremure pe alocurea, și va fi foamete și turburări: Acestea sunt abia începutul durerilor. ⁸ Dar voi luați aminte de voi înșivă, căci vă vor da în soboare de judecată și în adunări vă vor bate și veți sta înaintea dregătorilor și a împăraților din pricina Mea și ca să mărturisiți înaintea lor. ⁹ Dar mai întâi trebuie să se propoveduiască Evanghelia la toate popoarele. ¹⁰ D racând vă vor duce să vă dea în mâinile lor, nu vă gândiți mai înainte și nici nu vă gândiți ce să ziceți, ci să vorbiți așa cum vi se va da vouă în ceasul acela; că nu voi veți grăi atunci, ci Duhul Sfânt. ¹¹ Și va da la moarte frate pe frate și

⁵⁻¹³. Se arată aici semnele ce vor preceda risipirii Ierusalimului, prigonirile creștinilor sfârșitul lumii.

tată pe fiu, și se vor ridica copiii împotriva părinților și-i vor omori. ¹³ Veți fi urâți de toți pentru numele Meu, dar cine va răbda până la sfârșit, acela se va mântui. ¹⁴ Iar cine veți vedea urâciunea pustiiri, de care vorbesc profetul Daniil, stând acolo unde nu se cade, cel ce citește să înțeleagă ¹⁵ atunci cei din Iudeea să fugă în munți și cei ce vor fi pe acoperișul casei, să nu se pogoare înăuntru, nici să intre, ca să ia ceva din casă; ¹⁶ și cel ce va fi la câmp, să nu se întoarcă înapoi, ca să-și ia haina. ¹⁷ Dar vai de cele ce vor fi însărcinate și de cele ce vor alăpta în zilele acelea. ¹⁸ Ci voi rugați-vă, să nu fie fuga voastră iarna, ¹⁹ căci va fi în zilele acelea necaz cum n'a mai fost până acum dela începutul lumii și nici va mai fi. ²⁰ Și de n'ar scurta Dumnezeu zilele acelea, nimeni nu ar mai scăpa. Dar pentru

¹⁴ „Urâciunea pustiirii” profanarea, batjocorirea templului în timpul risipirii Ierusalimului, când s'au făcut vărsări de sânge între zidurile lui. Primejdia va fi atât de mare și fiecare să caute să scape cât mai repede. „Cei de vor fi pe acoperis” acoperișurile erau netede și ai casei stăteau cu plăcere deasupra la aer, la sfat, la odihnă. „La câmp” lucrătorii își aveau anumite haîne de lucru, mai scurte. „La munți să fugă”, creștinii au folosit acest sfat și s'au refugiat în vremea asediului în munții de peste Iordan.

¹⁸ Iarna, din cauza ploilor, drumurile sunt desfundate și foarte anevoioase.

²⁴ De aci înainte se arată semnele sfârșitului lumii.

cei aleși, pe care Dumnezeu i-a ales, va
scurta El zilele acelea. ²¹ Și dacă atunci va
spune cineva: Iată, Christos este aici sau iată
este acolo, să nu credeți. ²² Căci se vor scula
Christoși mincinoși, și prooroci mincinoși și
vor face semne și minuni, ca să ademenias-
că, de s'ar putea, chiar pe cei aleși. ²³ Voi
însă păziți-vă. Iată v'am spus vouă mă
înainte. ²⁴ Iar în zilele acelea, după necazul
acesta, soarele se va întuneca, luna nu-și va
mai da lumina sa, ²⁵ stelele cerului vor că-
dea și puterile din cer se vor clăti. ²⁶ Atunci
vor vedea pe Fiul omului venind pe nori
cu putere și slavă multă. ²⁷ Atunci va tri-
mite pe îngerii Săi să adune pe cei aleși ai
Săi, din cele patru vânturi, dela marginea
pământului până la marginea cerului.
²⁸ Luați pildă dela smochin: când ramurile
lui se fac mlădioase și înfrunzesc, aproa-
pe este vara. ²⁹ Așa și voi când veți vedea
toate acestea, să știți că Fiul omului este a-
proape, este la ușă. ³⁰ Că adevăr zic vouă:
Nu va trece neamul acesta până nu se vor
implini toate acestea. ³¹ Cerul și pământul
vor trece dar cuvintele mele nu vor trece.
³² Dar când va fi ziua aceea sau ceasul ace-
la nimeni nu știe: nici îngerii din cer, nici
Fiul, ci numai Tatăl. ³³ Luați aminte de
voi. Priveghiați și vă rugați, că nu știți

²⁵. „Putere” oaste îngerească, oastea îngerilor ce va însoți pe Mântuitorul la judecată.

³². Mântuitorul nu hotărăște timpul venirii Sale și al judecății, pentru ca fiecare să fie pregătit ca Să-l primiască.

când va veni vremea aceea. ³³ Aceasta va fi întocmai ca și omul care pleacă în călătorie și lasă casa în grija slugilor sale, dând fiecăruia lucrul său și poruncind portarului să privegheze. ³³ Privigheați dar, că nu știți când va veni stăpânul casei, seara sau la miezul nopții, sau la cântatul cocoșilor sau dimineata. ³⁶ Să nu cumva să vi-nă fără de veste și să vă găsiască dormind. ³⁷ Și ceeace vă zic vouă, zic tuturor: Priveghiați.

14. O femeie toarnă mir pe capul lui Iisus. Serbarea paștelui. Cina cea de taină. Iisus în grădina Ghetsimani. Iisus în fața lui Ana și a lui Caiafa. Lepădarea lui Petru.

¹ După două zile era sărbătoarea paștelor și a azimelor. Mai marii preoților și cărturarii căutau chip să prindă pe Iisus cu vicleșug și să-L omoare, ³ căci ziceau ei: „Nu în vremea sărbătorilor, ca să nu se facă turburare în popor“. ⁴ Pe când era Iisus în Vi-

³⁵ Seara, miezul nopții, cântatul cocoșilor, și dimineata, sunt cele patru streji ale nopții.

14. ¹ „Pastile și azimele“ sărbătoarea e-breească în amintirea liberării lor din robia egipteană, ținea șapte zile: în prima zi se mânca mielul pascal, în amintirea mielului jertfit în noaptea plecării din Egipt cu sângele căruia au uns ușile caselor ca să fie păziți de pedeapsa ce Dumnezeu o pregătia egiptenilor, iar în celelalte zile mâncau azime, pâine nedospită.

lania, și ședea la masă în casa lui Simon leprosul, a venit o femeie cu un vas de alabastru, plin cu mir de nard curat și de mult preț, și spărgând vasul, a turnat mirul pe capul lui. ⁴Unora din ei le-a părut rău și vorbeau între ei: „Pentru ce s'a făcut această risipă de mir? ⁵Căci se putea vinde acesta cu mai mult de trei sute de dinari și să se dea săracilor“. Și cârtiau împotriva ei. ⁶Isus le-a zis: „Lăsați-o în pace! Pentru ce-i faceți supărare? Că bun lucru a făcut pentru mine. Pentru că pe săraci îi aveți pururea cu voi și le puteți face bine oricând voiți, dar pe mine nu mă aveți pururea. ⁸Aceasta a făcut cât a putut, a apucat mai din vreme să-mi ungă cu mir trupul pentru îngropare. ⁹Adevărul vă spun: Ori unde

³. Simon leprosul, un iudeu bogat pe care-l vindecase Mântuitorul de lepră, și în a cărei casă găzduia El adesea. Femeea ce a vărsat mirul pe capul Mântuitorului e Maria, sora lui Lazăr și al Martei. „Alabastru“, un vas din piatră calcaroasă numită alabastru și în care se păstrau miresme scumpe. „Oleiu de nard“ cel mai prețios oleiu parfumat, ce se pregătea din flori de nard ce crește prin India. Se păstrează și azi obiceiul în răsărit de a spăla capul oaspeților de vază cu uleiuri parfumate.

„Femeea sparge vasul“ atâta iubire are ea pentru Mântuitorul, că nu-i pasă de paguba unui vas, oricât de scump este.

⁸. Cei boati îmbălsămau trupuile celor morți. Femeea împlinește, de mai înainte cu Mântuitorul, cele de îngropare. Și apoi, e cea din urmă dovadă de iubire ce o mai primește El dela oameni înainte de înviere.

se va propovdui Evanghelia aceasta și în
toată lumea, se va spune spre pomenirea
ei, și ceeace a făcut femeea aceasta". ¹⁰ A-
tunci Iuda Iscariotul, unul din cei doispre-
zece, s'a dus la mai marii preoților, ca să-l
vândă. ¹¹ Aceștia s'au bucurat când au auzit
acest lucru și i-au făgăduit bani. Și el aș-
tepta doar vreme potrivită, ca să-l dea pe
mâna lor. ¹² Iar în ziua cea dintâi a *azime-*
lor, când se jertfia mielul de paște, au zis
către Dânsul ucencii lui: Unde vrei să
mergem și să gătim, ca să mănânci paște-
le?". ¹³ El a trimis doi din ucenicii Săi și
le-a zis: „Duceți-vă în cetate și veți întâlni
în cale un om, ducând un ulcior de apă.
Mergeți după el ¹⁴ și unde va intra el, in-
trați și voi și spuneți stăpânului casei: „In-
vățătorul întreabă unde este sălașul în care
să mănânc paștele cu ucenicii Mei?". ¹⁵ El
vă va arăta un foisor mare, așternut gata.
Acolo să-mi gătiți". ¹⁶ Ucenicii au plecat, s'au
dus în cetate și au găsit așa cum le spusese
El și au pregătit paștile. ¹⁷ Iar dacă s'a făcut
seară, a venit Iisus cu cei doisprezece. ¹⁸ Pe
când ședeau la masă și mâncau, Iisus a zis:
„Adevărul vă spun: unul din voi, care mă-

¹⁷. Paștele iudaic se ținea seara, după asfin-
țitul soarelui. Mântuitorul n'a serbat însă paș-
tele iudaic, ci acum a așezat taina sfintei îm-
părtășiri.

²⁰. „In blid“. Aceasta e dovadă vie, că Mân-
tuitorul n'a serbat paștele iudaic, căci la paște
se mânca numai mielul fript, azimă și ierburi
amare, iar mâncare lichidă nu.

năncă cu Mine, Mă va vinde". ¹⁹ Ei au început să se întristeze. Și I-au zis unul după altul: „Nu cumva sunt eu"? ²⁰ El a răspuns: „Unul din cei doisprezece care în-tinge cu mine în blid. Însă Fiul omului merge cum este scris pentru dânsul, dar vai de omul prin care se vinde Fiul omului. Mai bine ar fi fost de el de nu s'ar mai fi născut". ²¹ Pe când mâncau ei, Iisus a luat pâine, a binecuvântat-o, a frânt și le-a dat-o zicând: „Luați, mâncați, acesta este trupul Meu". ²² Apoi a luat paharul, a mulțumit și le-a dat de au băut toți din-ț'insul și a zis: ²³ „Acesta este sângele meu, al așezământului celui nou, care pentru mulți se varsă! ²⁴ Adevărul vă spun, de acum nu voi mai bea din rodul viței până în ziua aceea când îl voi bea din nou, în în-ț'rația lui Dumnezeu". ²⁵ Și după ce a cântat cântul de mulțumire, au eșit la Muntele măslinilor. Iisus le-a zis: În noaptea aceas- ta toți vă veți lepăda de mine, că scris este: Bate-voiu păstorul și se vor risipi oile. ²⁷ Însă

²¹. La asemenea ospete cel mai în vârstă, binecuvânta pâinea, vinul; apoi cântau imnuri, rugăciuni. Mântuitorul așază acum taina sfin- tei împărtășanii și pregătește pe ucenici pen- tru jertfa ce avea. Să o aducă singur și cari- patimi trebuiau să înceapă chiar în seara a- cea.

²⁴. „Legea nouă", legea creștină, așezată pe sacrificiul sângeros de pe Cruce, spre deose- bire de legea veche, legea dată prin Moise și profeti. întovărășită de jertfa de animale.

după ce voui învia, voui merge mai înainte de voi în Galileea". ²⁸ Petru I-a zis: Chiar toți de se vor lepăda, eu însă nu. ³⁰ Iisus i-a răspuns: „Adevărul îți spun, că astăzi, în noaptea aceasta, înainte de a cânta cocoșul a doua oară, de trei ori te vei lepăda de Mine". ³¹ Petru însă și mai stăruitor I-a zis: „De-ar trebui și să mor pentru Tine, nu mă voui lepăda de Tine". Tot așa au zis cu toții. ³² Și-au ajuns la un loc numit Ghetsimani. Iisus a zis ucenicilor săi: Ședeți aci până mă voui ruga. ³³ Și a luat cu Sine pe Petru, pe Iacov și pe Iacon și a început a Se întrista și a Se turbura și le-a zis: „Intristat este sufletul meu până la moarte! rămâneți aci și priveghiați. ³⁵ Și depărtându-se puțin, S'a aruncat la pământ și S'a rugat ca, de este cu putință, să treacă ceasul acesta dela Dânsul. ³⁶ Și zicea: „Ava, Părinte, Tie-Ți sunt toate cu putință! Treacă paharul acesta dela Mine. Dar să fie nu cum voesc Eu — ci cum voești Tu". ³⁷ Apoi S'a întors la ucenici și i-a găsit dormind și a zis lui Petru: „Simone, dormi? Nu ai putut veghea nici un cias? ³⁸ Priveghiați și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită, căci duhul este veghetor

³² „Ghetsimani", grădina măslinilor, așezată la poalele Muntelui Măslinilor, dincolo de râul Cedrilor, de lângă Ierusalim.

³⁴ Sfintele Patimi încep cu tristețe, cu spaimă, cu frică. Mântuitorul poartă asupra-Si toată greutatea păcatului omenesc. Ca Dumnezeu pășește cu hotărîre la moarte, ca om suferă, șovăește.

dar trupul este neputincios." ³⁰ Iar S'a depărtat și S'a rugat, zicând aceleași cuvinte; ³¹ Iar întorcându-se la ucenici i-a găsit iarăși dormind, pentru că ochii le erau îngreioși de somn și nu știau ce să-I răspundă. ⁴¹ S'a întors a treia oară și le-a zis: „Încă dormiți și vă odihniți? Destul! A venit ciasul și iată Fiul omului se dă în mâinile păcătoșilor. ⁴² Sculați-vă, să mergem. Iată se apropie cel ce m'a vândut". ³³ Îndată, pe când vorbea El încă, a venit Iuda, unul din cei doisprezece, și cu el mulțime multă, cu săbii și cu toge, trimiși de mai marii preoților, de cărturari și de bătrâni. ⁴⁴ Iar cei ce-L vânduse le dăduse semn, zicând: „Pe care-L voi, săruta, acela este: prindeți-L și-l duceți cu pază"! ⁴⁵ Cum a venit Iuda, s'a apropiat de El și I-a zis: „Învățătorule, Învățătorule"! și L-a sărutat. ⁴⁶ Iar ostașii au pus mâna pe El și L-au luat. ⁴⁷ Iar unul din cei ce stăteau lângă El a scos sabia și a lovit pe slujitorul arhiereului și i-a tăiat urechea. ⁴⁸ Iisus a vorbit lor și le-a zis: „Ca la un tâlhar ați eșit cu săbii și cu toiege, ca să mă prindeți? ⁴⁹ În toate zilele am fost cu voi, am învățat în templu, în lume, și nu M'ați prins, ci lasă să se împlinească scripturile. ⁵⁰ Ucenicii lui L-au lăsat și au

⁴¹. În primejdii și ispite găsim tărie numai în rugăciune. Priveghiați și vă rugați, că duhul e treaz, e plin de curaj, e gata la toate, dar trupul e slab, e șovăelnic; el duce la rău și nu-l în stare a birui ispita.

fugit toți. ⁵¹ Iar un tânăr îmbrăcat cu un giulgiu peste trupul gol, mergea după El. Ostașii L-au prins. ⁵² El însă, și-a lăsat giulgiul și așa gol a fugit. ⁵³ Pe Iisus L-au dus la arhiereu. Acolo s'au adunat toți mai marii preoților, cărturarii și bătrânii. ⁵⁴ Iar Petru I-a urmat de departe chiar până în curtea arhiereului și ședea jos lângă foc, împreună cu slujitorii și se încălzia. ⁵⁵ Iar mai marii preoților și tot sinedriul căutau mărturii împotriva lui Iisus, ca să-L omoare, dar nu găseau. ⁵⁶ că mulți mărturisiau strâmb împotriva Lui, dar mărturiile lor nu se potriveau. ⁵⁷ Și s'au sculat unii și au făcut o mărturie mincinoasă împotriva Lui și a zis: ⁵⁸ „Noi L-am auzit zicând: Voiu strica acest templu, făcut de mâni omenesti și în trei zile voiu zidi altul, nefăcut de mână omenască“. Dar nici această mărturie n'a fost de ajuns. ⁶⁰ Atunci arhiereul s'a sculat în picioare, în mijlocul adunării și a întrebat pe Iisus: „Tu nu răspunzi nimic? Ce mărturisesc aceștia împotriva ta“? ⁶¹ El tăcea și nu răspundea nimic. Și iar L'a întrebat a-

⁵¹. „Un tânăr“. Unii zic că e sfântul evanghelist Ioan, alții sfântul Iacov, alții un tânăr din partea locului atras de sgomotul prinderii. Cei mai mulți cred că e însuș sfântul evanghelist Marcu, care deși tânăr pe atunci, era din Ierusalim, fusese atras în noua mișcare religioasă ce începea cu Mântuitorul.

⁵⁸. Mântuitorul vorbise de templul trupului Său ce va fi stricat, dar Il va reface după trei zile, prin înviere.

hiereul și I-a zis: „Ești tu Christos, fiul celui binecuvântat”? ⁶² Iisus a răspuns: „Da, sunt, și veți vedea pe Fiul omului șezând de-a dreapta puterii lui Dumnezeu și venind pe norii cerului”. ⁶³ Atunci arhiereul, și-a rupt vestmintele sale și a zis: „Ce ne mai trebuie mărturii? ⁶⁴ Ați auzit acum hula. Ce socotiți?” Iar ei toți L-au socotit vrednic de osânda morții. ⁶⁵ Și unii din ei au început să-L scuipe, să-L acopere fața și să-L loviască, strigându-i: „Ghicește, cine te-a lovit”. Și slujitorii Il băteau peste obraz. ⁶⁶ Și cum Petru sta jos, în curte, a venit una din slujnicele arhiereului și văzându-l încăl-zindu-se, s’a uitat bine la el și I-a zis: ⁶⁷ „Și tu erai cu Iisus Nazarineanul.” ⁶⁸ Petru a tăgăduit și a zis: „Nu-L știu și nu pricep ce vrei să zici”. Și a eșit afară, înaintea curții și atunci a cântat cocoșul. ⁶⁹ Slujnica l’a văzut iar și a început a spune celor ce sta a-

⁶². „Dea dreapta puterii”, dea dreapta celui puternic, dea dreapta lui Dumnezeu.

⁶³. „Și-a rupt vestmintele”. Aceasta era semnul durerii și al groazei. Tradiția hotăra ca în caz de batjocorire a numelui lui Dumnezeu, arhiereul să-și rupă vestmântul, ca semn de indignare pentru faptul nelegiuit ce se săvârșea.

⁶⁴. „L-au hotărât morții”. Soborul de judecată, sinedriul, era compus din 70 de membri dintre cărturari, preoți și bătrâni ai poporului și judeca sub președinția Arhiereului. Osânda Mântuitorului fusese de mult hotărâtă, dar abia acum era întărită după lege.

colo". Şi acesta e 'din oamenii aceia'. ⁷⁰ El s'a lepădat iarăş. Puţină vreme după aceasta, cei ce stăteau au început să zică lui Petru: „Cu adevărat că eşti dintre ei, că eşti galileean şi graiul tău se aseamănă cu al lor". ⁷¹ Iar el a început a se jura şi a se blestema: „Nici nu cunosc pe omul acesta de care vorbiţi." ⁷² Atunci a cântat cocoşul a doua oară. Şi şi-a adus aminte Petru de cuvântul ce -l spusese Iisus: „Înainte de a cânta cocoşul a doua oară, de trei ori te vei lepăda de Mine" şi eşind degrab afară, a început să plângă.

15. Iisus în faţa lui Pilat. Osânda şi răstignirea lui. Moartea şi îngroparea.

¹ Iar dacă s'a făcut ziuă, mai marii preoţilor au ținut sfat, cu cărturarii, cu bătrânii şi cu toată adunarea de judecată. Şi după ce L-au legat, L-au dus şi L-au dat lui Pilat. ² Pilat L-a întrebat: „Tu eşti regele iudei-

⁷⁰. Galileeni vorbeau o limbă ceva mai deosebită ca a celorlalţi iudei aşa că se cunoşteau după vorbă.

15. ¹. „Sfat au făcut", au deliberat, hotărît, osândit. Hotărîrea s'a luat noaptea, dar cum legea porunceşte ca soborul să se adune ziua, şi în chestiuni grele, să se adune întreg sfatul, de aceea s'au strâns din nou dimineaţa şi au hotărît legal moartea Mântuitorului.

lor"? Iisus i-a răspuns: „Tu zici“. ³ Iar mai marii preoților îl învinuiau de multe. ⁴ Pilat L-a întrebat iarăș: „Nu răspunzi nimic? Vezi câte mărturisesc împotriva Ta“. ⁵ Dar Iisus n'a mai răspuns nimic, încât Pilat se mira. ⁶ Și obicinuia să libereze, de sărbătoarea Paștelor, unul din cei osândiți, pe care-l cereau ei. ⁷ Era atunci în temniță unul numit Varavas, închis împreună cu tovarășii săi, pentru o ucidere ce făcuseră într'o răscoală. ⁸ Mulțimea a început să stri-

⁴. Pilat înțelege că Iisus e nevinovat, și ar voi să-L elibereze. Și ar fi făcut-o dacă ar fi fost mai hotărît și nu s'ar fi lăsat târit de anumite interese politice, de a se face plăcut norodului. El lasă în sama poporului vina de-a fi omorît pe Domnul când vina cade și asupra lui.

„Pilat din Pont“. În anul al șaselea după nașterea Mântuitorului, Arhelan, fiul lui Irod, a fost detronat și țara lui supusă stăpânirii romane, care avea un supraveghetor în Siria și căruia era supus guvernatorul Iudeei ce avea reședința în Cezareea. Acum era guvernator Pilat, care de sărbătorile Paștelui venia în Ierusalim pentru a supraveghia ordinea și a feri de turburări ce s'ar putea ivi. Curtea soberului de judecată era aproape de palatul guvernatorului ce locuia lângă fortăreața Antonia. O hotărîre de moarte luată de sobor trebuia întărită și împlinită de stăpânirea romană. De aceea îl duc pe Mântuitor la Pilat.

³. Sfatul învinuiește de multe pe Mântuitorul. Dar înaintea lui Pilat nu-L învinovătesc decât de faptul că s'ar fi dat drept rege și ar fi răsvrătit poporul. Ce-i păsa lui Pilat de alte învinuirii, de călcarea legii, datinilor?

ge și să ceară să facă și acum ca totdeauna.
 9 Pilat le-a zis: „Vreți să vă liberez pe „regele iudeilor“? 10 Căci știa că din pismă L-au dat pe El mai marii preoților. 11 Dar mai marii preoților atâtau mulțimea să ceară să le libereze mai bine pe Varavas. 12 Pilat le-a zis iarăși: Dar ce voți să fac cu Acela pe care-L numiți regele iudeilor? 13 Iar ei din nou a strigat: „Să-l răstignești“. 14 Pilat a zis lor: „Dar ce rău a făcut? Iar ei strigau și mai tare: „Răstignește-L“. 15 Atunci Pilat, ca să facă pe placul mulțimei, a dat drumul lui Varava, iar pe Iisus după ce L-a bătut, L-a dat ca să-l răstignească. 16 Atunci ostașii au dus pe Iisus înlăuntrul curței, adică în pretoriu, și au adunat acolo toată ceata ostașilor. 17 L-au îmbrăcat într-o haină de purpură, au împletit o cunună de spini și I-au pus-o pe cap. 18 Au început apoi a se pleca înaintea Lui, zicându-I: „Salut ție, rege al iudeilor!“ 19 Și-L loviau peste cap

6. Romanii aveau obiceiul de a libera sclavi și de a ierta de osândă parte din cei închiși, în anumite sărbători ale zeilor și de ziua nașterii împăratului. Ei țin acest obicei și în țările cucerite și supuse lor.

15. Pilat a poruncit soldaților să bată pe Mântuitorul în fața poporului, ca doar i s'ar face milă de El și să-i ceară iertarea.

16. „Compania“, a treia parte din o cohortă

17. „Porfiră“, hlaida, haina mohorâtă, era haina soldaților, de lână colorată cu roșu de cocos. Aceeași haină însă mai lungă și mai scumpă, ce o purtau guvernatorii și împărații. Soldații fac din Mântuitorul în bătae de joc un

cu trestie, și-L sculpau și îngenunchind înaintea Lui. I se închinau. ²⁰ Și după ce L-au batjocorit astfel, L-au desbrăcat de haina de purpură, L-au îmbrăcat cu hainele Lui și L-au dus ca să-L răstignească. ²¹ Și au silit pe un trecător, anume pe Simon Cireneanul, tatăl lui Alexandru și al lui Ruf, care se întorcea din țarină, ca să-L ducă crucea. ²² L-au dus la un loc numit Golgota care se tâlcuește Locul căpătâni. ²³ Acolo I-au dat să bea vin amestecat cu smirnă, dar El n'a luat. ²⁴ Apoi L-au răstignit și au împărțit hainele lui, aruncând sorți, ca să știe fie-

rege. „Cununa de spini“ sunt niște spini cu tulpina mladicoasă și foarte înțepători, numiți acum „spinii lui Christos“ ce cresc în împrejurimile Ierusalimului. „Bucură-te“ salutare omagială ce arată supunere și adorație.

²¹. Cei osândiți la moarte pe cruce trebuiau să-și ducă singuri crucea la locul de osândă. Mântuitorul e prea slăbit în urma chinurilor suferite ca să mai poată duce crucea. „Cireneanul“ din Cirene, e cetate în Libia unde era o însemnată comunitate iudaică.

²². „Golgota“, vârful căpătâni, ori pentru culmea lui pleșuvă și rotundă, în formă de căpătâni sau pentru multele execuții ce se făceau pe el. E afară de Ierusalim și pe el e zidită acum biserica sfântului mormânt.

²³. „Vin și smirnă“, smirna e amară. Se obișnuia a se da osândiților la moarte o băutură amestecată ca să treacă mai ușor chinurile. Mântuitorul nu vrea să bea. El vrea să treacă, în toată grozăvia lor, chinurile morții.

²⁴. Cel osândit era răstignit gol. Hainele lui erau împărțite celor ce executau osânda.

care ce are să ia. ²⁵ Și era ceasul al treilea când L-au răstignit. ²⁶ Iar vina pentru care fusese osândit era scrisă deasupra astfel: „regele iudeilor“. ²⁷ Împreună cu Dânsul au răstignit doi tâlhari, unul deadreapta și altul deastânga Lui. ²⁸ Astfel s'a împlinit și scriptura care zice: „Cu cei fărădelege s'a socotit“. ²⁹ Cei ce treceau pe acolo își băteau joc de El și dând din cap, îi ziceau: „Ei! Tu care strici templul și în trei zile îl zidești la loc. ³⁰ mântuește-te pe Tine însuși și Te pogoară de pe cruce“. ³¹ Așisderea mai marii preoților și cărturarii își băteau joc de El și ziceau între ei: „Pe alții a mântuit, Dar pe sine nu poate să se mântuiască. ³² Dece Christos, regele lui Israel, să se pogoare acum de pe cruce, să vedem și să credem în El“. Chiar și cei ce erau răstigniți împreună cu El își băteau joc de Dânsul. ³³ Iar dela ceasul al șaselea s'a făcut întuneric peste tot pământul până în ceasul al nouălea. ³⁴ În ceasul al nouălea Iisus a strigat cu glas mare

²⁵. Răstignirea s'a făcut pe la 9 dimineata. Chinurile au ținut până la miezul zilei, când Mântuitorul a intrat în agonie, iar pe la trei după amiază Și-a dat sufletul.

²⁶. Cel osândit la moarte își purta singur sau îi mergea unul înaintea și-i purta tăblița pe care se scria pricina osândirii. Mântuitorului I s'a scris aceasta deasupra Crucii sau I s'a înfipt deasupra ei tăblița aceasta.

²⁸. Nu-i o întunecime de soare, o eclipsă, nici întunericul ce se arată adesea înaintea unui cutremur mare, ci un semn deosebit dumnezeesc, ce se arată în ceasul acesta.

și a zis: „Eloi, eloi, lama sabahtani, adică „Dumnezeul meu, Dumnezeuul meu, pentru ce M-ai lăsat“? ³⁵ Atunci unii din cei ce stăteau acolo, când L-au auzit, au zis: „Iată, chiamă pe Ilie“! ³⁶ Și unul din ei a alergat, a umplut un burete cu oțet, l-a pus într-o trestie și i-a dat să bea zicând: „Lăsați să vedem dacă va veni Ilie, să-L pogoare de pe cruce. ³⁷ Iisus însă a scos un strigăt mare și Și-a dat duhul. ³⁸ Atunci catapeteasma, care era înlăuntrul templului, s'a rupt în două de sus până jos. Iar sutașul care sta în preajma Lui, când a văzut în ce chip și-a dat duhul, a zis: „Omul acesta, cu adevărat, fiul lui Dumnezeu a fost“. ³⁹ Erau acolo și niște femei care priviau de departe. Intre ele era Maria Magdalina, Maria, mama lui Iacov cel tânăr și a lui Iosie și Salomeea, ⁴⁰ care și când era El în Galileea li urmau și li slujiau și multe altele care veniseră împreună cu El la Ierusalim. ⁴¹ Iar dacă s'a făcut sea-

³⁵ „Pentru ce M'ai lăsat“, nu înseamnă nici desnădejde, nici u nstrigăt împotriva lui Dumnezeu, ci e strigătul firesc al sufletului chinuit ce nu uită de Dumnezeu în toiul suferințelor sale.

³⁸ „Catapeteasma“, perdeaua ce despărția sfânta de sfânta sfintelor dela templu. „Sutașul“ căpetenia a o sută de ostași.

³⁹ „Maria din Magdala“, un orășel pe țărmul apusan al lacului Tiberiadei. Iacov cel mic, ca să se deosebiască de Iacov al lui Zevedeu, numit și cel mare. „Salomea“, soția lui Zevedeu și mama celor doi ucenici: Iacov și Ioan.

ră, cum era și Vineri, adică ziua dinaintea Sâmbetii, ⁴² a venit Iosif din Arimateea, sfetnic cu mare vază în sinedriu, ⁴³ și care aștepta el însuși împărăția lui Dumnezeu, a îndrăsnit să vină la Pilat și a cerut trupul lui Iisus. ⁴⁴ Pilat s'a mirat că a murit El atât de curând, și chemând pe sutaș, l-a întrebat de a murit de mult. ⁴⁵ Și dacă s'a încredințat de la sutaș că a murit, a dat lui Iosif trupul. ⁴⁶ Acesta a cumpărat giulgiu, L-a pogorît depe cruce, L-a înfășurat cu giulgiul și L-a pus într'un mormânt ce era săpat în piatră și a prăvălit o piatră pe ușa mormântului. ⁴⁷ Iar Maria Magdalena și Maria lui Iosie, priviau unde-L pun.

16. Învierea lui Iisus. El se arată ucenicilor săi. Înălțarea la ceruri.

¹ Iar dacă a trecut ziua Sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov și Salomeea, au cumpărat miresme, ca să meargă și

⁴². „Iosif din Arimateea“ din orașul Ramatain sau Rama, om bogat, cu mare vază, și membru al sinedriului.

⁴⁵. Romanii nu îngropau pe cei răstigniți, ci-i lăsau pradă pasărilor. După lege, trupurile celor răstigniți trebuiau date jos chiar în ziua osândirii, Iosif se grăbia să facă aceasta ca să nu intre în Sâmbătă, când era și paștele.

⁴⁶. Trupurile celor morți erau unse cu aro-mate, înfășurate în fâșii de pânză și înmormântate. Mormintele se săpau de obicei în piatră, în stâncă. Deasupra mormântului se lăsa o piatră grea, ca să nu vie fiarele și să profaneze trupurile.

să ungă trupul lui Iisus. ⁵ Și în ziua întâia a săptămânii, foarte de dimineată, pe când răsăria soarele, au venit la mormânt. ⁶ Și zi cea una către alta: „Cine ne va prăvăli piatra de pe ușa mormântului“? ⁷ Dar căutând ele înainte, au văzut că piatra, care era foarte mare, fusese răsturnată. ⁸ Au intrat în mormânt și au văzut un tânăr, șezând în dreapta, îmbrăcat în vestiminte albe. Și s'au spăimântat. ⁹ Iar El le-a zis: „Nu vă spăimântați! Căutați pe Iisus Nazarineanul, cel răstignit? A înviat, nu este aici. Iată locul unde a fost pus“. ¹⁰ Ci duceți-vă de spuneți ucenicilor Lui și lui Petru, că va merge, înainte de voi, în Galileea. Acol oîl veți vedea cum v'am spus“. ¹¹ Ele au eșit degrab și au fugit dela mormânt, că erau cuprinse de cutremur și spaimă, și n'au spus nimănui nimic, căci se temeau. ¹² Iar după ce a înviat Iisus, dimineata, în ziua întâia a săp-

16. ¹. „După ce a trecut Sâmbăta“ adică Sâmbătă seara, după asfințitul soarelui. „Mi-resme“, uleiuri aromate cu care se ungeau trupurile celor morți.

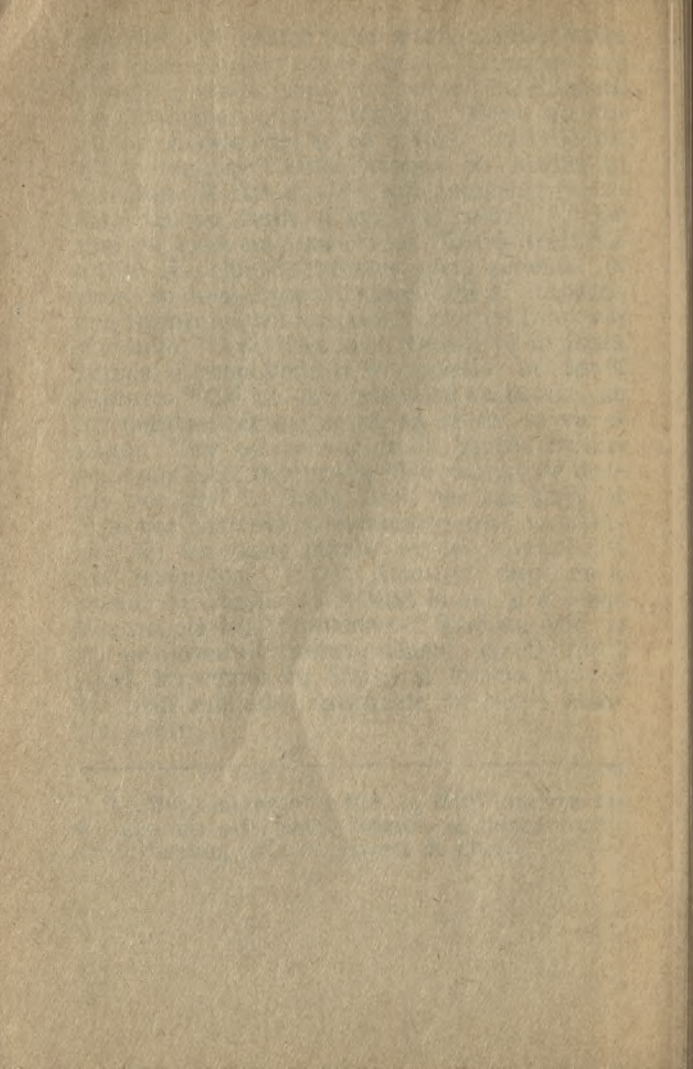
². „Ziua întâia a săptămânii“, adică Duminică. Iudeii aveau săptămâna din șapte zile: Sâmbăta întâia, a 2-a, 3-a și Sâmbăta a 7-a, cea mai din urmă. Femeile au plecat în zorii zilei, dar au ajuns în răsăritul soarelui la mormânt.

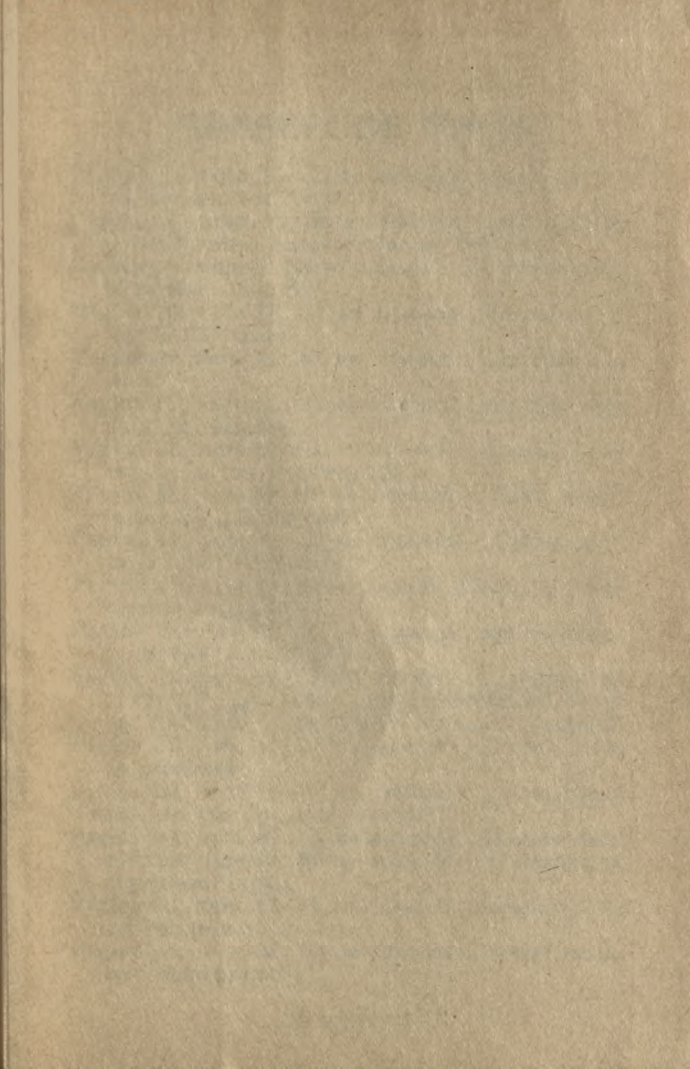
³. „Mormintele“ erau mari, spațioase, așa că se putea intra în ele.

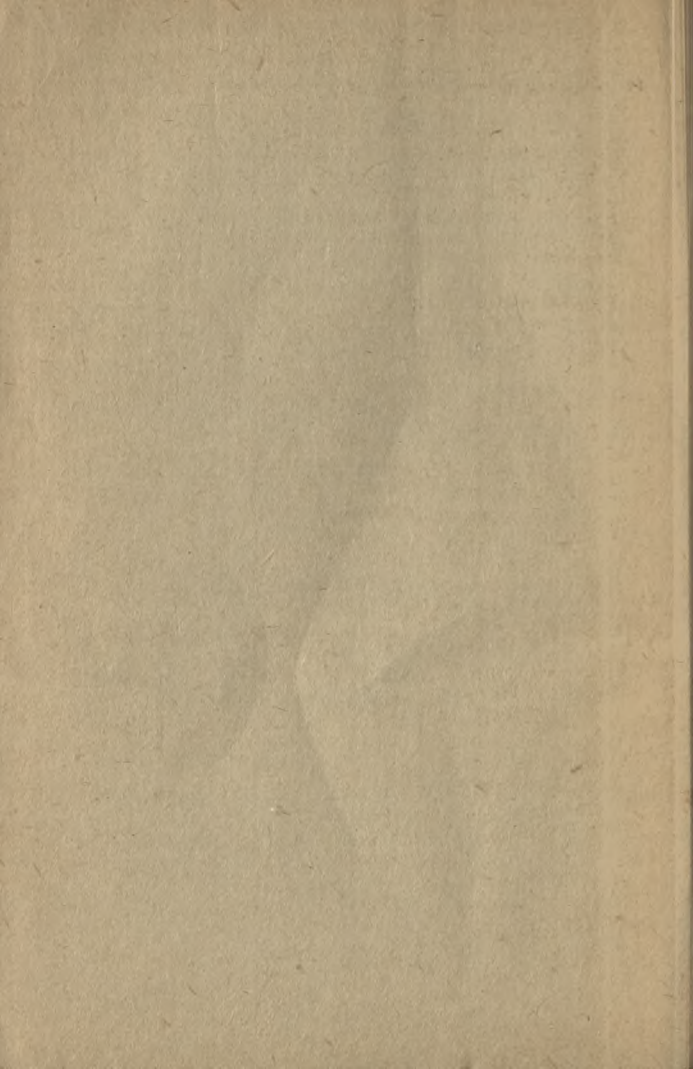
⁴. Frica de iudei și groaza de cele ce aflaseră le fac să fugă și să tacă asupra celor ce văzuseră. Numai după ce Maria Magdalena îl vede înviat, dă de știre și altora.

tămânei, S'a arătat întâi Mariei Magdalenei, din care scosese șapte draci. ¹⁰ Aceasta s'a dus și a vestit celor ce fuseseră cu Dânsul, cari plângeau și se tânguiau. ¹¹ Când au auzit ei că este viu și că a fost văzut de ea, n'au crezut-o. ¹² După aceasta S'a arătat în alt chip, la doi din ei, cari mergeau la un sat. ¹³ Și au venit și au spus celorlalți, dar nici pe aceia nu i-au crezut. ¹⁴ După aceia S'a arătat și celor unsprezece, când ședeau la masă și le-a imputat necredința și împetritrea inimii, că nu au crezut celor ce L-au văzut întâi. ¹⁵ Apoi le-a zis : „Duceți-vă în toată lumea și propoveduiți Evanghelia la toată făptura. ¹⁶ Cel ce va crede și se va boteza, se va mântui; iar cel ce nu va crede, se va osândi. ¹⁷ Iar cei ce vor crede, semne minunate vor face: în numele Meu vor scoate dracii, vor grăi în limbi noi, vor lua șerpi și ¹⁸ de vor bea ceva și de moarte, nu-i va vătăma. Iși vor pune mâinile pe cei bolnavi și-i vor însănătoși“. ¹⁹ Deci Domnul, după ce a vorbit cu dâșii, S'a înălțat la cer și a șezut deasupra lui Dumnezeu. ²⁰ Și ei au eșit și au propoveduit pretutindenea, iar Domnul lucra împreună cu dâșii și întăria cuvântul prin semnele minunate cu care-l însoția. Amin.

¹². „După aceasta“ adică în după amiaza zilei. „La un sat“, satul Emaus, la mieznoapte de Ierusalim, cale de șaizeci de stadii.

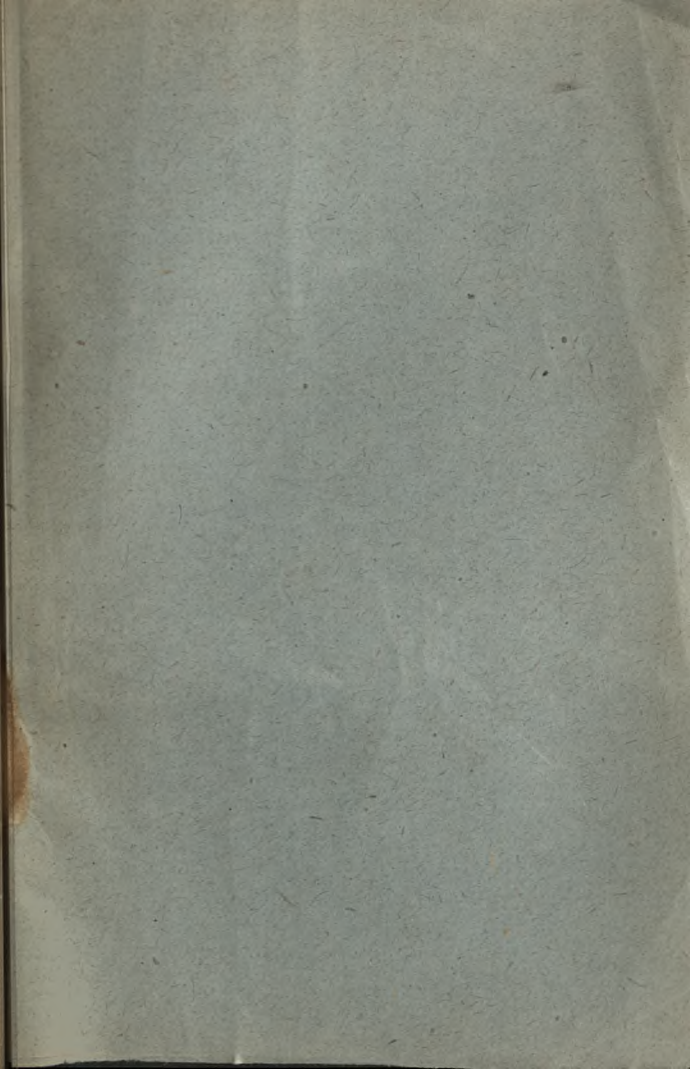

GREȘELI DE TIPAR

- Pagina 14, nota 16. Să se citească „este lacul” în loc de „cu tot locul”.
- Pagina 15, vers 19. Să se citească „mai departe, a văzut într'o barcă pe Iacob, fiul lui”.
- Pagina 18, vers 8. Să se citească „Oă așa cugetau ei în sine, le-a zis”.
- Pagina 19, nota 16. Să se citească „Fariseism” în loc de „Fariseum”.
- Pagina 27, vers. 12. Să se citească „de auzit, să auză”.
- Pagina 28, vers 21. Să se citească „și nu ca să se pună în sfeșnic”.
- Pagina 33, nota 39. Să se citească „Ceasul judecării”, în loc de „dreptății”.
- Pagina 33, vers 42. Să se citească „Talita cumi” în loc de „Talita cum”.
- Pagina 45, nota 10. Să se citească „Dalmanutei” în loc de „Dalmantei”.
- Pagina 48, nota 33. Să se citească „planul lui Dumnezeu de mântuire”.
- Pagina 51, vers 12. Să se citească „așa se cădea” în loc de „așa se credea”.
- Pagina 57, nota 7 8, 9. Să se citească „puternică”, în loc de „prielnică”, „prea desfrânare” în loc de „desfrânat”, „desfrânare” în loc de „desfăcut”.
- Pagina 57, nota 13. Să se citească „tainice” în loc de „trainice”.
- Pagina 59, vers 27. Să se citească „e cu nepuțință” în loc de „e cu puțință”.
- Pagina 60, nota 30. Să se citească „Bisericeii sale, ei după faptele bune săvârșite” și aceasta se răsplătesc după...
- Pagina 62, vers 42. Să se citească „poruncesc” în loc de „privesc”.
- Pagina 75, nota 32. Să se citească „fiecare se fie „ori când pregătit”.
-

PREȚUL 8 LEI
